180
5

HASAN HÜSEYİN · kelepçemin karasında bir ak güvercin

hasan hüseyin

5

kelepçemin karasında bir ak güvercin

BİLGİ YAYINEVİ

BİLGİ YAYINLARI : 180
HASAN HÜSEYİN BÜTÜN ŞİİRLERİ : 5

ISBN 975-494-195-5
90. 06. Y. 0105. 0288

Birinci Basım 1974
İkinci Basım 1982
Üçüncü Basım 1984
Dördüncü Basım 1987

Beşinci Basım
Kasım 1990

BİLGİ YAYINEVİ
Meşrutiyet Cad. 46/A
Telf 131 81 22 - 131 16 65 - 134 12 71
134 49 98 - 134 49 99
Telefaks 131 77 58
Yenişehir - Ankara

BİLGİ DAĞITIM
Babıâli Cad. 19/2
Telf 522 52 01 - 526 70 97
Telefaks 527 41 19
Cağaloğlu - İstanbul

HASAN HÜSEYİN

Bütün Şiirleri

5

KELEPÇEMİN KARASINDA BİR AK GÜVERCİN

BİLGİ YAYINEVİ

kapak düzeni : fahri karagözoğlu

HASAN HÜSEYİN'in yayımlanmış yapıtları :

şiir

kavel (1963 yeditepe şiir armağanı, 6. basım)
temmuz bildirisi (5. basım)
kızılırmak (8. basım)
kızılkuğu — şiirin uyanışı (trt - 1970 kitap başarı ödülü, 4. basım)
ağlasun ayşafağı (4. basım, yapıtın tümü)
oğlak (5. basım)
acıyı bal eyledik (9. basım)
kelepçemin karasında bir ak güvercin (5. basım)
koçero vatan şiiri (3. basım)
haziranda ölmek zor (3. basım)
filizkıran fırtınası (1981 ö.f. toprak ve nevzat üstün şiir ödülleri, 4. basım)
acılara tutunmak (3. basım)
ışıklarla oynamayın (3. basım)
kandan kına yakılmaz (4. basım)
tohumlar tuz içinde

öykü

öhhööööö!
made in turkey (2. basım)
bıyıklar konuşuyor (2. basım)

gezi

bağdat basra yollarında

çalışma

kalmasın ellerim sizlerden uzak (bedrettin cömert'in şiirleri, 1979)
eleştiriye beş kala (bedrettin cömert'in eleştiri yazıları, 1981)

çocuk kitapları :

1) eşeğin gözyaşları, 2) aşıcı baba, 3) ormanın öcü, 4) ressamın bıldırcınları, 5) becerikli çocuğun düşleri.

adalet matbaacılık
tic. ltd. şti. - ankara
telf : 342 17 90

İÇİNDEKİLER

önsöz 9

birinci bölüm

EYLÜL TELEFONLARI

başbaşa 13
remzi 15
denizli şiir 20
kırlangıçlarla giden 26
eylül telefonları 27
of be! ... 33
kırgız ile türkmen veya ağacı gürleten dalıdır 34
sövgüyü örgütlemek 38
kadana 39
11.55 ... 43
edepsiz bir başağrısına yergi 45
karayer 62
kürenin içinde dönmek 65
dostlara halı 68
sen nezaman büyüdün? 70
açılır dükkâmmız 73
aus der türkay 82
sevgili üç 86
dün gibi ... 90
«dünyanın en tuhaf mahlûku» - 2 92
ses sese karışınca 98
arkalarından 100
bağlamamın düğümü 101
bazoka 102
potemkin '73 106
yerlerimiz ... 113
el sikkesiyle gerdek düşü görenler 114

ikinci bölüm

MAPUSÂNE SENİ YAPAN KÖR OLSUN

zindan vakti	125
oku aslanım oku!	128
hüzünlü karanfiller	133
gözlerinin halleri	134
boyum uzuyor	135
çıkarım ben buradan	136
olmasın varsın	137
'fırtına çocukları'	139
gül kokmuyor soluğu	143
yalnız değilim	144
beş tane ak karanfil	146
gelsene kollarıma!	147
yağmur	151
sıkıntım benim	154
kadife kutularındaki pırlantalar	155
kuruyan karanfiller	160
kara üzüm salkım salkım	161
hurûc-ı abdülsettar	162
kuyuda yusuf	165
güç olan	166
kuduz	167
ah ne iyi!	168
aman yürü!	169
142'lik	170
tespih	171
öpem seni gardiyan	174
peygamber köşkü	175
demir	178
noktalama	180
yorum	182
baskın	183
yetmişiki	184
atkestanesi	185
suçluyuz	186
dizi dizi	187
görüşme günü	188
içerde - dışarda	189

arkalarımız 190
kapılar kapanıyor 192
hapishane pilâkları 193
tavşancık 194
sesler 197
suçlu 198
tedirgin sesim 199
radar ... 200
mapusâne cumhuriyeti 201
hapishane hendesesi 203
limanlarım 204
harman ... 205
bir günün dökümü 206
tırnak 208
bir öğüt de benden 209
susuz balıklar 210
vurdular beni 211
mart 212
araba 213
nanay 214
karamsarlık 215
suluboya 216
kör uçuş 217
gardiyan 219
ölüm bile 220
güldürme beni! 221
kerem der ki 222
yüzükoyun 223
ismail 224
öğüt gibi 226
silâhım 227
ankakuşu 228
korkunun kaleleri 229
kamu adına 230
sevgi dönencesi 231
özlemek dediğimiz 232
benzetmek gibi olsun 234
dokunuyor insana 235
benden söylemesi 237

ÖNSÖZ

Bu kitap, iki bölümdür: 1) Eylül Telefonları, 2) Mapusâne Seni Yapan Kör Olsun.

Birinci bölümde, çeşitli zamanlarda yazılmış şiirlerden kimileri; ikinci bölümdeyse, 'Kızılırmak' adlı yapıtım yüzünden bir süre tutuklu kaldığım 1967 yılında yazıp bir köşede unuttuğum, yedi yıl sonra elime geçen, 'mapusâne konusu üzerine çeşitlemeler' diyebileceğim şiirler bulunmaktadır. O günün koşulları içinde günübirlik biçimlenip ortaya çıkan bu izlenimler, bu etkiler, bir bütünün parçaları olarak değerlendirilebilinir.

Gömütlükler ve ceza-tutukevleri, toplumların ekonomik, siyasal, toplumsal ve ekinsel durumlarını, düzeylerini yansıtan aynalardır. Bu konuda çok söze gerek yok sanırım! «Ey kendini bana yüce tanıtan/Şu halime bak da varlığından utan» demiş ozan. İşte gömütlüklerimiz, işte ceza-tutukevlerimiz... Ve işte de durumumuz!... Övünmek, şişinmek neyimize bizim?..

Demem şu: 1967'lerde yazılıp, yedi yıl sonra ele geçen bu izlenimlerin kitaba alınmasında, herşeyden önce, şiirimin kılcal damarlarının daha iyi tanınması bakımından, yarar gördüm. Herhalde, en doğrusu da buydu!..

Hasan Hüseyin

Ankara, Haziran 1974

birinci bölüm

EYLÜL TELEFONLARI

BAŞBAŞA

fırtınadır
savurur yaprakları
kımıldamaz taş

acıdır
vurup götürür kimini
kimine kor
yavaş yavaş

ne içerdekiler yiğit
ne de dışardakiler korkak
bir avuç buğdaydık şunun şurasında
bacanak
yel götürdü kimimizi
kimimizi börtü böcek
un olduk kimimiz değirmenlerde
kimimiz fırınlarda ekmek
savrulduk tohum diye aç yazılara
yedi toprak

bakmaz mısın şu doğa'nın yasalarına
görmez misin bahçıvanın gözyaşlarını
baharda gelen ayaz
dokunmaz kart dallara
kavurur fidanları

REMZİ

remzi'yi gördüm bu sabah
yemyeşil gülüyordu
yanağında diyarbakır
sesinde kitapları
üç gün sonra giriyorum
diyordu

remzi niçin girecek remzi kodese
remzi neden yatacak remzi kodeste
remzi nasıl çıkacak remzi kodesten
ne olacak remzi'nin karısı çocukları
ekmek ve zeytini kim getirecek
turşuyu rakıya kim götürecek
remzili boşluğu kim dolduracak
kim gülecek remzi remzi
kim susacak kumral kumral
diyarbakır kimi nerde bulacak
remzi niçin girecek remzi kodese

ho amca'nın sözünü basmış remzi
viyetnam'ı yakıp yıkıp toz edenleri
emzikteki bebekleri kül edenleri
nasıl vurmuş onu anlatıyormuş
tıpkı bizim savaşın kara fatma'sı
ho amca viyetnam'ın tatlı babası
ak pak saçı sakalı, bulut parçası
savaşı ipek gibi dokuyan adam
sevgiyi ekmek gibi bölüp dağıtan
arıları uçaklara karşı uçuran
napalmi elleriyle söndüren adam
tıpkı bizim savaşın kara mehmet'i
ama nedense sevmiyor bizimkiler
itiyorlar ho amca'yı itin ağzına

ho amca belki de ölümle boğuşuyor
ben bunları dökerken ak kâğıtlara
viyetnam'da savaş sürüp gidiyor
bir uçum güvercini çileli toprakların
vurulup vurulup diriliyor
ben bunları yazarken güvercin kanadına
biz burda spor-toto dolduruyoruz
vuruyoruz kazığa russel mahkemesi'ni
ho amca'yı hapislerde yatırıyoruz
ak pak bulut parçasını tel kafeslerde

tavuğu başaşağı taşımak yasak
viyetnam'ın kurtulması büyük suç
türkiye'yi viyetnam mı sanıyorlar ne
oysa hiç de benzemez viyetnam'a
onlar savaşa gider, bizimkiler hamama
bu gidişe gidiş demek güç

remzi'yi gördüm bu sabah
yemyeşil gülüyordu
yanağında yanık gülü diyarbakır'ın
güldükçe artıyordu sevimli kumrallığı
elif elif titriyordu bir gözü
öbür gözü *zeynep zeynep* seğiriyordu
aralık ayının 31'iydi
başkente yağmur yağıyordu
maymun inek sağıyordu —sevsinler!
kediler çamaşır çitiliyordu
başkente yağmur yağmış çok mu
amerika viyetnam'a bomba yağdırıyordu
millet yılbaşına koşturuyordu
çamlar çocuk gibi doğranıyordu
orman suçları af bekliyordu
rakı şarap votka viski cin kanyak
kuruyemiş kurukahve tombala mum
çiçekçi dükkânları ve terzi dükkânları
şekerciler tatlıcılar şişkebapçılar
baloncular boncukçular borazancılar

---

elif ve zeynep: remzi'nin çocukları

pokerciler briççiler üçkâatçılar
toto'cular loto'cular piyangocular
berberler pilâkçılar pilâkiciler
cehennemsel bir oburluk içinde
kıyâmetsel bir şaşkınlık içinde
herkes birbirinin dökümtüsünde
girintisinde çıkıntısında kesintisinde
71'e giriyordu türkiye
ho amca'yı duasında zindanda yatırarak

remzi'yi gördüm bu sabah
yemyeşil gülüyordu
öyle de severdi ki çiğköfteyi
biterdi diyarbakır ezmesine

DENİZLİ
ŞİİR

tam yirmibeş yıl olmuş denize girmeyeli
kumlara yatmayalı
güneşi
tuzu
ozonu
ve o sonsuz maviliğiyle
deniz denen o domuzu
etimde duymayalı

yirmibeş yıl
yirmibeş yıl, dostlarım
yuvarlak hesap
300 ay
yuvarlak hesap
9000 gün
yuvarlak hesap
216 bin saat

216 bin saat, ey benim candan aziz ve sayın ve sev-
[gili ve değerli dostlarım
216 bin saat
ben denize girmeyeli
kumlara yatmayalı
etimde duymayalı
o mavi
o yeşil
o serin
o sıcak
o sonsuz
o
o
o
o domuz denizi kollarıma al-
[mıyalı
216 bin saat
hey ulan
dininı dingilini sev-
[diğim hayat!

bu demek
1948'lerde kalmış
o denizli o güneşli o kumsallı hovardalığım
marmara'nın biryerlerinde

ayçiçeği ormanı
ve kavun tarlaları
tuzlu mısırlar
ve mısır püskülü saçlı
göçmen kızları
devlet hesabına okuyup
devletin sözünü tutup
bir güzel hâtuncağız
bir şirincik kasaba
kulüpte poker iskambil
evlerde sıra
bankada hesap
çekilişte ikramiye
arsa otomobil para
ara sıra uludağ
ara sıra marmara
hey ulan be
yaşasın
millet vatan sakarya

ulen tam da bağlanacakken o minikburcuva
[katarına
denizi ormanı kampı kampingiyle ipek gibi bir
[dünyayı
kıyısından köşesinden yaşayıp gidecekken
bokettin bir çuval inciri
yavrum hasan hüseyin
yıktın
viran eyledin perdeyi

ve işte böylece cânım kardeşim
çekip kopardılar o curcunadan
bu bahtsız kardeşinizi
savcıları valileri kaymakamları
tankları tüfekleri ve kırmızı kalemleriyle
düştüler peşime bir şu kadar yıl
merih'ten jüpiter'den gelmiş bir yaratık gibi
[dolaştım aralarında
en çok sevdiklerimin
ve en çok sövdüklerimin
hem içerde
hem dışarda
51'den 60'lara dek

ben şiirler savurdum yıldızlar gibi
dünyanın bütün tarlalarına
basıp gittim sınırları
onlar kaldılar buralarda
bağdaştılar üstüne paraların
çöktüler koltuklara

pek de kolay olmadı yıkılmamak
dayısızlar desteksizler için ayakta kalmak
-şu ülkede-
düpedüz keloğlanlık

sözün kısası yâni
kurtuluş savaşmdan geçmiş bu topraklarda
yapayalnız bir aluç gibi bozkırın ortasında
tutunması keloğlanın
direnmesi kurda kuşa çakala
pek de kolay olmadı
kolay olmasa gerek

sendika parti grev
miting gösteri dernek
ve mahkeme kapıları
dostlarım
dergiler gazeteler basımevleri
yâni
deniz deniz diye çırpınan bir sabırsız yüreğin
en delişmen yılları
puffff!
yirmibeş yıl, dostlarım
216 bin saat
bozkırda gece tireni sanki
geçiiiiiiiiiiiiiiip gitti yıldızların altında

işte geldik gidiyoruz
asmışık duvara marmara'nın ege'nin haritasını
bir de resimli takvim
bankalısından
amaaaaaaaaan sen de
satmışık anasını!

KIRLANGIÇLARLA GİDEN

temmuz sonlarında birdenbire çekip gidiyor kır-
[langıçlar
bunu ne sen görüyorsun bay banker
ne de karaborsacı
herşey yerliyerindeymiş gibi geliyor insana
tarlalar ağaçlar evler
kapıya takılan kilit
içerdeki yatanlar
herşey yerliyerinde

ama hiç de öyle değil

birdenbire bir boşluk
bir yalnızlık
bir gariplik
bir hüzün
neler alıp götürüyorlar
bilmiyorum ki
temmuz sonlarında birdenbire çekip giden bu kır-
[langıçlar
bu silinen yazıları bu mavilerden
nerelere alıp götürüyorlar

EYLÜL
TELEFONLARI

önce dörde
sekize sonra
sonra otuzikiye
katlayıp mektubunu
parça parça edip attım
çiğnedim dişlerimde
adını
adresini

ne kötüymüş ellerin nefrete bulaşması
hangi perdeyi çeksem
arkasında o
hangi taşı kaldırsam
onun kokusu

büyük ve aydınlık işler için bilenmiş şu ellerimiz
akrep yuvasında sanki
solucan yumağına
güzelim sevdiğim kardeşim dostum
bağışla beni
elim varmıyor adına dokunmağa
oysa nasıl da özledimdi
o sular gibi sesini senin
oysa diyecektim ki
nasılsın ikigözüm
nasılsın ruhum benim
bu gece birşeyler patladı mı biryer-
[lerde,
düdükler ötüştü mü, silâhlar koşuş-
tu mu, sardunya saksısı mı dedin
selma'nın süleyman'ın mantar ta-
bancası mı, aman aman geçmiş ol-
sun selma'ya süleyman'a iyi ki
oralardan geçmiyorlarmış...
-diyecektim-
aaa tabii, hayır hayır, bütün yollar
[kesilmiştir
kavşaklar tutulmuştur
çember daralmaktadır
dolmuşta unutulan bu çanta kimin
kim bıraktı bu kadın şemsiyesini?
-diyecektim-
elim varmadı telefonlara

eskiden kapıları dinlerlermiş güzelim
dinleye dinleye uzamış kulakları
uzun kulaklılarla dolmuş dünya
hangi taşı kaldırsan
bir uzun kulak
hangi perdeyi çeksem
bir utanmaz sırıtkan
kapılar onun için biraz biraz göz
kapılar onun için
kendi kabuklarımız
oysa ne de güzel
ne de büyük
ne de aydınlık işler için bilenmişti şu ellerimiz

aloooo, sevdiğim
aloooo, canımın içi
nasılsın ikigözüm kardeşim?
adama bunu dedirtmiyor elin piçi
kokusu kalmıyor çileğin
kırmızısı okşamıyor gülün burnumu
çay soğuyor bardağımda
makarnam bayatlıyor tabakta
ürkmüş gibi kaçışıyor güvercinleri
ellerim hiçbir işe varmıyor

sokakta bahar varmış kış varmış bayram varmış
varsa varmış bana ne?
elim yüzüm basımevi boyası
yanım yörem basımevi işçisi
sırtlanın dişlerinden almağa çalışıyorum
bir sokum ekmeğimi
eskiden rotatiflerle satarlardı anamızı
şimdi ofsetlerle kınalıyorlar
en vurguncu gazeteyi en çok ekmeksizin elinde
[görmüyor muyum
gömmüyor mu sabah sabah
o çocuksu yüzünü o ofset çamurlara
anasının oynaşını görmüş gibi bakmıyor mu bir de
[yüzüme
çıldırmak işten değil, güzelim!
al işte sana akşam
al işte sana gece
al işte sana sabah
topla topla yığ yılları
adına da yaşamak de!

ne kötüymüş nefrete bulaşması ellerin
ben seni arıyorum bütün gün, sevgilim
kabzımal çıkıyor karşıma
ben seni arıyorum bütün gün
bankamız emrinizde diyorlar
ben seni arıyorum bütün gün
kaç yaşında diyorlar
sarışın mı esmer mi kumral mı balı-
[keti mi
kaç yıldır yapıyor bu zenaati?
ben seni arıyorum, sevgilim
hiçbir dilde duymadığım
hiçbir dilde bilmediğim
adını tarihlerin bile bildirmediği
ilkel sesler doluşuyor dünyama

ben seni arıyorum, kardeşim
susuyor gazeteler
ben seni arıyorum, yiğidim
susuyor telefonlar radyolar
ellerimi sabun sabun arıtıyorum
ellerimi siliyorum ak mendillere
bismillah diyorum yapıp yaratanlara
öpüyorum ellerimi ekmekte
öpüyorum ellerimi zeytinde
öpüyorum
nefretlere bulaşan ellerimi
güzel günlere

benim şu gökyüzüne doymamışlığım
benim şu haykıran gözbebeklerim
susan sular gibi karanlıklığım
biliyorum
artırıyor onların korkularını
biliyorum
yalnızlığa itiliyorlar
biliyorum
bırakıp kaçamıyorlar

bu korkular bu kuşkular
bu eylül telefonları
çoktan sönmüş bir yıldızın
dünyamdaki şaşkın kalıntıları

alooo, sevgilim!
alooo, canımın içi!
alooo, güzel günleri ülkemin!

bana şimdi ateş gibi bir içki

OF BE!

ulan öldürdüler bizi bu pezevenkler
bir tek günümüz geçmiyor ahsız ofsuz
bir tek günümüz geçmiyor borçsuz harçsız
bir tek günümüz be yahu, bir tek günümüz oh diyesi
ulan öldürdüler bizi bu pezevenkler

yahu kimin bu topraklar
yahu kimin bu denizler
bu ormanlar bu tirenler bu gemiler uçaklar
bu madenler kimin yahu?

kıydılar alımıza morumuza bu pezevenkler
kıydılar yazımıza baharımıza
işimiz gücümüz mayın taramak
işimiz gücümüz ölü taşımak
işimiz gücümüz umuda yatmak
ulan öldürdüler bizi bu pezevenkler

KIRGIZ İLE TÜRKMEN
VEYA
AĞACI GÜRLETEN DALIDIR

cengiz aytmatof'la beni
yanyana getirmiş bir yazısında
profesör canroberto skarçiya*
cengiz'e kırgız diyor kısaca
bana türkmen
türkmen ile kırgız'ın arasında
akıyor aras
aras'ın kuzeyinde o
güneyinde ben
böyle yazmış yazımızı
profesör canroberto skarçiya

---

* *italyan profesör gianroberto scarcia*

kırgız'la aramızda
yalnızca aras mıdır
bay skarçiya?
benim aklım yatmıyor pek

günümüzde insanları
ne kızıl kayalıklarında altun gözlü kartalla-
[rıyla kafkaslar
ne de gümüş şakırtılı sularıyla aras'lar bö-
[lebilir
bir başka aras var ki o kırgız'la aramızda
bay skarçiya
onu ben belki söyliyemem
ama herkes görebilir
belki de bu yüzdendir
bana hep hüzün verir
gondollarlı venedik kartpostalları

gördüm o kırgızın cemile'sini*
-beyazperdede-
gördüm zincirlerini koparan gülsarı'sım*
-beyazperdede-
yüreğim tuna'larla volga'larla amazon'larla
yüreğim kızılırmak'larla bizim
kırlarla kıraçlarla
bay skarçiya
gülsarı'ya biner gibi binmişti albatros kanatlarına
[sovyetler birliği'nin
sınırları aşmış gidiyordu o kırgız
aras'ın güneyindeki bu türkmen ise
aras'ın güneyindeki bu türkmen ise
oturmuş bir kuru taşın başına
oturmuş bir kör çeşmenin taşma
serdarî ile dertleşiyordu
«nesini söyleyim cânım efendim
omuzdan kırılmış kolumuz bizim»

---

* *cengiz aytmatof'un iki yapıtı; «cemile» ve «kopar zincirlerini gülsarı»*

o kırgız
o kırgızın arkasında
gülsarı'yı sınırlardan sınırlara uçuran
sovyet sosyalist cumhuriyetleri
[birliği
bu türkmen
bu türkmenin arkasında
kafkas dağları gibi
bir geçim derdi

o kırgız
o kırgızın önünde
geniş ufukları sovyetler birliği'nin
bu türkmen
bu türkmenin önünde
ceza maddeleri mussolini'nin

derler ki bizimkiler
«ağaç
dalıyla gürler»
sayın profesör skarçiya
dalsız
yapraksız ağaçlardır ki
benzer telefon direklerine bozkırda
inler durur bizim gibi
fırtınalar yokladıkça

SÖVGÜYÜ ÖRGÜTLEMEK

baktım ki iş yok bizimkilerde
kör çalıp şaşkın oynuyor
arada palazlanan
asalakistan

tuttum örgütledim başıboş sövgüleri
donattım en yeni silâhlarla
ve geçtim başına örgütümün
bastım komutu:
birinci bölük marş maaarşş
deyyusistana!
ikinci tümen marş maaarşş
puştlavatyaya!

sövgülerim mâşallah aslanlar gibi savaşıyorlar
her kesiminde namussuzluğun
ama ben yine işsiz yine aç
sövgülerim dolaşsa da dillerde

KADANA

naziler balkanlar'a indiklerinde
biraz biraz hitler'di kadana
dilleri uzundu birilerinin
tırnakları azgın ve kanlı
hergün biraz daha azalan ekmek
hergün biraz daha çoğalan kaygı
gülmek ne, niçin kıvanmak
kuzgun sürüleri gözlerimizde

o günler geçeli şimdi çok
belki de biz alıştık acıya

bundan onbeş yıl önce
—şimdi yıl '73 mü?—
bundan yirmi yıl önce
—naziler nezaman ezilmişlerdi?—
demek ki yirmisekiz yıl önce
—amma da bitirmişiz yılları—
'45'lerde doğan çocuk
anlamadı '55'te hitler'i
'65'te yaşı yirmi
okumakmış işlemekmiş
hayır hiçbir sözüm yok
'65'te yaşı yirmi

naziler balkanlar'a indiklerinde
biraz biraz hitler'di kadana
ocaklar ateşsizmiş aşsızmış
karanlığa açılırmış kapılar
geç efendim geç bir kalem
kadana telli pullu
kadana altun nallı
ekmek elden su gölden
kadana fındık fıstık
kadana kulampara zampara

o günler geçeli şimdi çok
şimdi siz gülersiniz
yemen'i biz de görmedik
ama ağlardı ninelerimiz
yemen ağıtlarına şimdi
tivist yapıyor bebelerimiz

yılları takvimle söylemek kolay
oysa yıl türlü türlü
marmara'da geçer bir yıl
ipek kuştüyü
kodeste de geçer bir yıl
vay anam vay

naziler balkanlar'a indiklerinde
bir çay vardı oralarda iç-toroslar'da
kavaklar söğütlere karışmış
çaylaklar dönerdi mavilerinde
çaydan balık akardı
halk balıktan korkardı
halk dedikse, yâni sen ben
pabucunun teki yok
gözlerinde uyku yok
sıtma dersen dağ gibi

yıl yıla basıp geçti
bir yıldız akıp geçti
yılları takvimle söylemek kolay
bir tek günü geçirmek güç
öyle bir açmaza düşer ki insan
geceleri uyku girmez gözüne
zâlim yastık diken olur yüzüne

bir çay vardı oralarda iç-toroslar'da
o çay şimdi yok artık
çaydan balık akardı
halk balıktan korkardı
o balıklar yok artık
çayda çıra yanmıyor
çaylaklar dönmüyor mavilerinde

bitirdik de balıkları doyduk mu
içtik de koca çayı
geçti mi yangınımız
niçin kuruduk?

sen söyle ey topraksız
sen söyle işsiz işçi
sen söyle yarım aydın
buçuk kişi
sen söyle
geçti mi yangını yüreğimizin?

yâni demem şu ki biraz
kadana allı pullu
kadana altun nallı
kadana sever hitler'i

11.55

vuruyorlar söylemiyor
vuruyorlar susuyor
susuyor hastanın başucunda su
susuyor işçinin elinde ekmek
susuyor bebeğin ağzında emzik
vuruyorlar vuruyorlar hep vuruyorlar
yangın gibi gülüyor o
gülüyor acısını
tükürüyor dişlerini
suratlarına

korkarım
adım adım gelmesinden tedirginliğin
korkarım
yasal büyüklüğünden sevgisizliğin
korkarım
vatansızlığından ayağın elin
korkarım

bir anlamı olmalı bu diş çiğnemelerin
bu göğüs geçirmeler nedensiz değil
duvar duvar susması bu coşkun ağızların
korkarım

korkarım
gözün göze dimdik bakmamasından
elin eli kardeş kardeş sıkmamasından
korkarım
tepelenmiş yuvasından karıncaların
korkarım

karanlıkta fısıl fısıl
karanlıkta ince ince
karanlıkta sızım sızım-
-sa eğer
korkarım

dinamit biriktiriyorsa ağız
dinamit biriktiriyorsa göz
dinamit biriktiriyorsa umut
ve dinamit biriktiriyorsa çarpıntılı uykuları suç-
[suzun
duvarlar duvarlar ve duvarlarsa
korkarım

beklenen bir banka çeki değildir
anlayın bunu
yarınınız yok sizin

EDEPSİZ
BİR BAŞAĞRISINA
YERGİ

başımı ellerimin arasına alıp
bakıyorum geriye
işte
manzara-i umumiyye :

madde : 1
saçlarımın birdenbire çoğalmış akı
dilim paslı
uykularım felâket
gırtlağımda sanki sinsi bir böcek
öksürdükçe müthiş başım ağrıyor
sabahları birdenbire uyanıyorum
yüreğim beter
kurşun gibi domurup alnımın ortasında
bir damla sıcacık ter
sonra
bütün yastık ıpıslak

hayır doktor
evet doktor
tabii
sabahları bir bardak çaylı süte iki kaşık tozşeker
üstüne kadınbudu
hayır hayır, yemiyorum
üstüne de kadınbudu kadıngöğsü kadıngöbeği
yemek yasak diyorum
—aşçılar da hep erkek—
balkondan bakan çocuk
hişşşt demiş de polis amcalarına
ordu-gençlik elele
bir cadaloz gelmiş girmiş devreye
—yap desen resmini
yapabilirim
bulup verebilirim
sesini kargaşadan—
bir cadaloz gelmiş girmiş devreye
uçup gitmiş çocuğun serçeleri

hayır doktor
evet doktor
tabii
yaktım bütün kitapları
çünkü gözlerim bozuluyordu
kumara dansa gidemiyordum
zamanım kalmıyordu fingirdeşmeğe
bir sürü fasafiso
sen söyle allahaşkına
ne kök yenir bunlarla?
gözleriniz kör olur, a yavrucuğum
cildiniz bozulur, a kuzucuğum
aklınız karışır, a tosuncuğum
havalar da böylesine güzelken
oğlanlar da böylesine tatlıyken
kızlar da böylesine şekerken
gel kardeşim
gel kardeşim

bütün kitapları yaktım
evet doktor
tabii
çünkü iklim değişmişti
havalar soğuktu çok
nasıl da üşüyordum
nasıl da bir yalnızlık
hep ısınmak, bilsen doktor
ısınmak istiyordum
bıkmıştım çene takırtısından

ay buluta girmişti
güneş hiç çıkmıyordu
zifiri karanlıktı
kimin ne haltettiği belli değildi
yağma talan diyorlardı
vurgun soygun diyorlardı
kim kimi düdüklüyor
kim kimi çentikliyor
görelim diyorlardı
yaktım bütün kitapları
evet doktor
tabii
aydınlandı ortalık
hem de yangın aydınlığı
hem de korku karanlığı
hem de hiç
biryandan şişkebabı
bu korku ateşinde
biryandan da aydınlandım
dosta düşmana karşı
fakat başım
başım, doktor
bu başıma bir çâre!
öksürdükçe müthiş başım ağrıyor
başımı duvarlara, sayın doktor
başımı parmaklıklara
başım
başım
müthiş ağrıyor başım

madde : 2
doğradılar, sayın doktor
hayır, ıspanakları
üstüne de yumurta
pastırma sucuk
bir güzelce karabiber ektiler
tencereyi tavayı, evet doktor
evi barkı yakıp yıkıp gittiler
ben tuttum bağladım kendimi karşı direğe
vurdum copa kafamı
vurdum copa kafamı
verdim elektiriği
verdim elektiriği
ondan sonra tuzlu su
ondan sonra cendere
ondan sonra falaka
söyle ulan
eşşekoğlu—
—eşşek dedim
kendime
kurtarsana vatanı
okusana kitabı
yanki gohom desene
eşşekoğlueşşek seni, kendime
kafamı da kırdım doktor, hem de kendi kendime
gözümü de çıkarttım, hem de kendi kendime
tabanımı şişirdim, hem de kendi kendime
heryanımı ısırdım, hem de kendi kendime
uşak maşa satılmış
işbirlikçi komprador
dedim, kendi kendime

hangır hangır gülüyordu kapkaççı
hangır hangır gülüyordu vurguncu
aracısı arakçısı lüpçüsü
kaçakçısı düzencisi çakalı
halka olmuş çevremde
el çırpa kol sallaya
uygun adım bozgun adım
ya ya ya
şa şa şa
vur ha vur ha çok yaşa
vur ha vur ha çok yaşa
şunlara da, ha aslanım, vur ha vur
bunlara da, ha yiğidim, vur ha vur
onlara da, ha kaplanım, vur ha vur

başım, doktor
bu başıma bir çâre!
üstüste çekilmiş filimler gibi
üstüste yıkılmış şehirler gibi
incecik kan şeritleri
incecik kan
incecik
sızıyor biryerlerden
akıyor bir kuyuya
kuyu doldu—
—dolacak

bir bıçak bu sayın doktor, bir bıçak
kore'yi elma gibi
viyetnâm'ı elma gibi
ikiye bölen bıçak
dolaşıyor ortadoğu'nun şahdamarında
bu bıçağı tanırız biz
sapında markası var büyük soygunun
gülmemek bulaşıcı bir hastalık mı
yok mu bunun bir ilâcı?
şu zeytini güldürecek
şu ekmeği güldürecek
elma şekerini çocuğun
evlilik yıldönümünün karanfilini
mektupları telefonları telgrafları
sabahları güldürecek bir ilâç yok mu?

madde : 3
«imdi isa, kıral hirodes'in günlerinde, yahudiye beytüllehemi'nde doğduğu zaman, işte, doğudan yeruşalim'e müneccimler gelip dediler: yahudilerin kıralı doğan kişi nerdedir? çünkü onun yıldızını doğuda gördük, ve ona secde kılmağa geldik.

kıral hirodes bunu işitende, bütün yeruşalim'le birlikte yüreği oynadı, bütün başkâhinleri ve kavmın yazıcılarını toplıyarak, onlardan mesih'in nerede doğacağını sordu, onlar da kendisine dediler: yahudiye beytüllehemi'nde.

o zaman hirodes, müneccimleri gizlice çağırdı; ve onlardan, yıldızın ne vakit gözüktüğünü iyice öğrendi. ve: gidin, ve çocuk hakkında iyi araştırın; onu bulduğunuz zaman bana haber verin ki, ben de gelip ona secde kılayım, diyerek, kendilerini beytüllehem'e gönderdi. onlar da kıralı dinleyip yollarına gittiler;

ve işte, doğuda gördükleri yıldız önlerince gidiyordu; taa çocuğun bulunduğu yere kadar gelerek, onun üzerinde durdu. onlar da yıldızı gördükleri zaman, taşkın sevinçle sevindiler; eve girip, anası meryem ile çocuğu gördüler; ve yere kapanıp ona secde kıldılar; hazinelerini açarak, ona hediyeler, altun, günnük ve mür sundular. hirodes'in yanına dönmemeleri düşte kendilerine bildirildiğinden, ülkelerine başka yoldan gittiler.

hirodes, müneccimler tarafından oynatıldığını görünce, pek çok kızdı; ve beytüllehem'de ve bütün ülke sınırları içinde, iki yaşındaki ve daha da küçük bütün erkek çocukları öldürttü.»*

* *İncil, İsa'nın doğumu*

çok çok öldürdüler, doktor
geceleyin öldürdüler
gündüzün öldürdüler
yılın üçyüzaltmışbeş günü
hergün
her saat
her dakika
yatakta sofrada sokakta işte
pencereden kara bakarken, doktor
geçip giden bulutlara bakarken
okşarken bir çocuğun başını
başucunda beklerken hastanın
fırtınalar, sayın doktor
yıldırımlar, evet doktor
hem de bütün silâhlarıyla
bir dünya savaşını başlatır gibi
evet doktor
hayır doktor
bastılar çocuk bahçelerini
bahçeleri bastılar
baltaları gül dalına astılar

ölmek, doktor
canın uçup gitmesi mi bedenden
bir kutuya konulup
bir çukura itilmek mi?
bu mu ölmek
bu mu doktor?
sabahlar kan içinde
uykular kan içinde
susmalar kan içinde
onurunu yitirdi yas

öldürülmek, sayın doktor
bile bile gülmemektir
bile bile konuşmamak
bile bile okumamak
bile bile
susa susa
sıka sıka dişleri
katlanmaktır acıya
ve alçaklığa

madde : 4
dokuz yıldır şu halka parmağımda
dokuz yıldır boğuşuyoruz
şu soygun düzeninin çakallarıyla
her yanımız diş yarası
her yanımız tırnak, doktor!
«tarihten önce vardık»
—hangi tarihten
o tarihten
bu tarihten
şu tarihten mi?
evet doktor
hayır doktor
tabii
bağladım kendimi kendim direğe
vurdum başımı copa
vurdum başımı copa
çünkü ben
muhbir mektebinden aldım diploma
bütün kitaplıklar arana!
—aradık
bütün kitapların yaprakları arana!
—aradık
isa'yı getirene şu kadar altun!
—aradık

ben ki bir cenubî amerika nargilesiyim
size ve dünyaya emrediyorum ki
basılmış ve basılmamış ne kadar kâğıt
[varsa
yakıla!
ve hepsi lop yapıla!
ve hepsi helâ bezi!
ben ki bir cenubî amerika nargilesiyim
dünyanın bütün mezarları açıla!
mezarlara didik didik bakıla!
ve de derisinden davul
yağından mum yapıla!
ben ki maşalarmaşası zortzortdiyas'ım
ne dedimse uyula!
evet doktor
hayır doktor
tabii
aylar var ki kanlı gözlerle uyanıyorum
kanlı gözlerle bakıyorum
eşyaya
ve olaylara
içimden geldikçe de bağlama çalıyorum
«ankara'da yedik taze ayvayı»

maddeler maddeleri kovalayıp gidiyor
madde 5
madde 6
işçilerin partisi çoktaaan kapatıldı
patronların partileri ayakta
ya ya ya
şa şa şa
vur ha vur ha çok yaşa
vur ha vur ha çok yaşa
dilini emekçinin
gözünü kulağını
beynini bilgisini aydınlığını
yedirdiler doktor, karton kaplana

başım, doktor
bu başıma bir çâre!
sigaradan diyorlar
uykusuzluk diyorlar
başka birşey demiyorlar
bakıyorlar gözlerime
susarak

başımı ellerimin arasına alıp
bakıyorum geriye
üstüste çekilmiş filimler gibi
döndürüyor başımı, doktor
manzara-i umumiyye
biryanda sürüp gidiyor herşey
kedilerin ciğerleri, itlerin şampuanları
parklar süpürülüp sulanıp onarılıyor
çiçekler büyük bir özenle bakılıyor köşklerin bah
[çelerinde
çiçek açıp yaprak döküyor kiraz
caddeler kalabalık
sinemalar tıklım tıklım
semtten semte değişiyor yumurta ederleri
biryanda sürüp gidiyor herşey
silâh kaçakçıları
vergi kaçakçıları
döviz kaçakçıları
paçalarımızın çamurunu fırçalıyoruz
etin yağlısından hoşlanmıyoruz
aman aman sen karışma diyoruz
bunu böyle derken bile
arkamıza bakıyoruz

biryanda sürüp gidiyor herşey
denize mi gitsek bu yaz, yoksa bir dağ köyüne mi
arsayı nerden alsak evi nerde yaptırsak
kolejde mi okutsak, bale okulunda mı
bu hafta filimlerden ne var acaba
şu yunan cuntası da bitürlü yıkılmıyor
artık ikrah getirdi şu güney amerika da
filitreli sigara da yine kalktı piyasadan
biryanda sürüp gidiyor herşey
hayır doktor
evet doktor
tabii
hüzün veriyor insana
hüzünden de öte birşey
başkentin bakımlı çiçekleri

aynaya bakmağa cesaretim yok
alnımda güneşlerim—
—ağrıyor doktor
baharlarım yazlarım
bu kirazlar bu çilekler bu akasyalar
haziran yağmurlarına sinen bu koku
radyolar gazeteler sesler müzikler
bırakılmış bir evin
yıkık duvarlarında
günden güne sararan
resimler gibi
başım, doktor
şu başıma bir çâre!

«altı da bir
üstü de birdir yerin»
hoş söylemiş namık kemal
ama
boş!

«altı da bir
üstü de birdir yerin»
öyle mi?
öyleyse
biraz da siz buyurun
getirin vedat'ları karaçam'ları
aytaç'ları battal'ları getirin
getirin de güzel beyler
biraz da onlar tepinsinler
şu dinine yandığım
kara yerin üstünde

71'e 1 var
ölü onsekiz!
ne dedim
duydunuz mu?
71'e 1 var
ölü onsekiz!
saatler tık dedi mi
kapatıp 70'in o kanlı defterini
sırtlan gibi atlıyacaksınız
üstüne 71'in
tepin
tepin
tepin!
dön
dön
dön!
çek
çek
çek!

«altı da bir
üstü de birdir yerin»
öyle mi?
bana bakın
siz
itinizi bile vermek istemezsiniz
kara yerin altına
bırakın bu yaldızlı palavraları
kimvurduya gitse de yiğitlerimiz
bırakmak niyetinde değiliz hiç kimseye
—ne zora
ne zorbaya—
bu güzelim kara yerin üstünü

fırtınayla giden
gelir borayla

KÜRENİN İÇİNDE DÖNMEK

birgün bir de baktım miğdem kanamış
ben döne dünya döne, dünya bir başım iki
düştüm caddeye
üstümbaşım kalemlerim çantam kâğıtlarım kim-
[liğim
ağaç su motosiklet motor uçak parlâmento kelebek
[kuş
uçan kaçan ne varsa tutunduğum
düştü caddeye

bir kürenin içinde dönüp durmak gibi birşeymiş
[uyanmak
yâni bitkisellikten çıkmak
uyanmak ve yeniden duymak trafik polisinin se-
[vimli düdüğünü
ıslak insan kokusunu başucunda bekler bulmak
ve bir kara noktacıktan bir harfe bir heceye bir
[sözcüğe bir tümceye ve bir mantığa varmak—
gibi birşey bir kürenin ortasında döne döne uyan-
[mak
ötelere gidip gelmek
—kısaca—

zilleri çarpanaları halhalları halkaları zincirleriyle
düşünülmüş bir saray hareminden
kulakları zümrütlü bir alay zenci dansöz
ve tepede
yakut bir kuş
bir horoz bir papağan bir tavus
ve sonra
insanın yüreğini ağrıtarak rakseden sonsuz sıfır-
[lar
ağaçların yapıların arabaların
ve insan sesinin sıfırlaşması
işte bütün bunlardan geri gelmek gibi birşey sokağa
bir kürenin içinde döne döne uyanmak

insan sıcaklığının 36 onda 7 olduğunu ben sanmı-
[yorum
36 onda 7'nin insan sıcaklığı olduğunu sanmak güç
bir zencinin öfkesinin 36 onda 7 olmadığına
tırnakları sökülen bir insanın acısının 36 onda 7 ol
[madığına
bir işkence uzmanının korkusunun 36 onda 7 ol-
[madığına
kalıbımı basabilirim
36 onda 7 belki bir otomobil markasıdır el ilânla-
[rında
belki bir pasta tenceresinin garanti belgesidir

saçmasapan gibi gelen bu sözleri size ben
şu boşluktan derledim
geri döndükten sonra ötelerden
yere basar basmaz şu ayaklarım
önemlilik önemsizlik sırasına soktum eş-
[yayı
ve yeşil bir yaprak aldım ağzıma

DOSTLARA
HALI

kimin eşiğini aşındırdıktı ki iyi günlerinde
kiminle sazlı sözlü geceler geçirdikti ki
vaktimiz olsun aramağa
dar günlerinde

ben sizleri dostlarım herzaman sevdim
yanınızda olmasam da
katılmasam da sazlı sözlü günlerinize
katmasam da kahkahamı kahkahanıza
hep sizlerle başladı sabahlarım
ben sizleri dostlarım
herzaman sevdim

şu dünyada
şiirinden başka hiçbir dayanağı olmayan
bir şiir işçisiyim
gözünün çırasını
gönlünün sevdâsını ilmiklerde söndüren
ve kuru çul üstünde ömür tüketen
bir halı işçisi yâni
ne yaptımsa beni sevdiğiniz günlerde
neler dedimse
yine de onu yaptım
onları dedim

bir baş
bir yürek
ve binbir acı
şu kalan günlerimi bölsem saatlere dakikalara
yine yetmez
içerdeki dostlarımı bir bir ziyârete

varsın bulsun sizi diye
uçurdum merhabamı güvercinlerce
ve işte halılarım
belki bir yararı dokunmuştur sizlere
belki bir yararı dokunacaktır
bizden sonrakilere

SEN
NEZAMAN
BÜYÜDÜN?

eski duvar diplerinde karanlık sular
ay vurmuş gölgelenmiş kuytular
canım oğul güzel yiğit
al gel kanlı gömleğini
sana nasıl kıydılar!

ben bu yürek yarasını bir gece elbistan'da duy-
[muştum
bir külüstür mapusâne zindanların en kötüsü
gözlerinin moru vurmuş ak mendillere
bir kelepçe sabahı ki türkülerin en acısı
ben bu yürek yarasını bir gece elbistan'da duy-
[muştum

akşamlar bir karakuş gibi sağılıp inerdi tenha
[yollara
yıldızlar dut kokardı iğdeler ay kokardı
öflez ışıkları yol boylarında osmanlı karakolların
tilkiler üşüşünce akşam yıldızıyla bağlara
kelepçemin karasına bir ak güvercin
nazlı nazlı, canım yiğit, süzüm süzüm, canım oğul,
[gelip konardı
ben bu yürek yarasını bir gece elbistan'da duy-
[muştum

ekmek yedim su içtim, ben nasıl yadsıyayım
nurhak dağlarının hemencecik eteğinde o yerde
toprak kına gibidir etlidir damarlıdır
sanırsın balla yoğrulmuştur kehribar üzümleri
kütükleri hititlerden, kan gütmesi osmanlıdan
ekmek yedim su içtim, ben nasıl yadsıyayım
taze peynir gibi taze, sarı yabangülü selâm
ya nasıl yadsıyayım o ishaklı selvilerde ayışığını
ya bu kanlı gömleği ben kime giydireyim?
ben bu yürek yarasını bir gece elbistan'da duy-
[muştum

sen nezaman büyüdün de nezaman kaptırdın gön-
[lünü o nurhak'lara
sen daha bebek bebek, sen daha baba baba
canım oğul, o kıraç topraklarımın yabangülü yi-
[ğidim
sen nezaman büyüdün de düştün yollara
yolunu mavi kargalardan toylardan sorar oldun?
hâlâ duruyor mu telefon tellerinde o mavi karga-
[ları maraş topraklarının
o karamuk çalıları, o çobandöşekleri, o müslüman
[kayalar
beni sordun mu gözüm, o kanlı toprakların menek-
[şeli sabahlarından
çıkınımda kara zeytin
bile yok
kara alman kelepçesi bileklerimde
ben bu yürek yarasım bir gece elbistan'da duy-
[muştum

bileklerim, canım oğul, yeni yeni başladı sızlamağa
sen büyüdün de demek, düştün demek o damar
[damar kınalı topraklara?
tüketmişim yirmi yılı, canım yiğit, bir salkım
[üzüm gibi
ay vurmuş gölgelenmiş kuytular
canım oğul güzel yiğit
al gel kanlı gömleğini
sana nasıl kıydılar!
ben bu yürek yarasını bir gece elbistan'da duy-
[muştum

AÇILIR
DÜKKÂNIMIZ

kavaklar yalın
bâdemler anaç

ıslık çalıyor çıplak kavaklarında başkentin
1970 yılı baharı
çiçekli bâdem dallarında kar

işçiler uyandılar ilkin
ardından serçelerle kargalar

«ankara ankara güzel ankara»
dayamış sırtını köşklere konaklara
karışıp gider bulutlara
gecekondular

sabahın seher vakti
konuşuyor bulvarda dünden kalan kan
açıldı başkent radyosu
besmeleyle açılır dükkânımız

sevgili köylü kardeşlerimiz
allahın yolundan sapmayınız
gübreyi tezek yapmayınız
orman millî servetimizdir
ormanları yakmayınız
sevgili köylü kardeşlerimiz
taban fiyatlarını âyarlıyoruz
imam hatip işinizi tımarlıyoruz
köylü yurdun efendisidir
efendiliği asla bırakmayınız
uygarlık ulusal amacımızdır
pijamasız yatmayınız
amerikan süttozuna azıcık şeker
tavuklara suni gübre deterjan
sevgili köylü kardeşlerimiz
evlerinin önü kurna
şimdi size davul zurna

kurumuş göller yataklarında
kuyular kurtlu
çeşmeler kör
ölüsü kokmuş çarıklının
bir avuç toprak için kana kan
tüccar vurmuş bir yandan
tefeci öbür yandan
eşkıya silâh çatmış ağanın konağında
iş bulma kuyruklarında uyuyor vatan
dilekçede parmak izi
kapıda haciz
okusa okusa nerde okusa
okusa ne okusa
okusa kim okusa?

çıplak kavaklarda ıslık çalıyor 70 baharı
erkenci bâdemleri haşladı soğuk
durmadan vuruluyor çocuklar
vurulan belli
ama nedense bulamıyor vuranı
solcuların düşlerini dinleyen o modern
[cihazları

açıldı başkent radyosu
besmeleyle açılır dükkânımız

sevgili işçi kardeşlerimiz
grevlere boykotlara yüzvermeyiniz
bin verip bir alıp şükür deyiniz
iş bulma şirketlerine güvenmeyiniz
bizdeki kuyrukları bırakmayınız
almanya'da çok çok para biriktiriniz
biriktirip bize veriptiriniz
iktidarınız sizi seviptirsindir
sürü sepet yurt dışına sürüptürsündür
herbir işinizi görüptürsündür
size çok çok dua ediptirsindir
biz burda dalgamıza bakmaktayızdır
yeni yeni piyasalar açmaktayızdır
serpilip gelişmekte bitpazaaaarımız
sevgili işçi kardeşlerimiz
evlerinin önü kurna
şimdi size davul zurna

ferman gelmiş
ferman, ferman!
ferman gelmiş
atlantikaşırı telefonlardan
denilmiş ki
kazınsın deniz sudan
dönsün sülün kızartması tütsün bıldırcın
bah çalsın
brahms oynasın
«dağ başını duman almış»
mundar ırmak durmaz kokar
koka koka kenti geçer
varır köylere dağılır
köyde inek sağılmaz
köyde köylü
kentte işçi
bir imam gelir üfürür
katarı çeker götürür
çıplak kavaklarda 70 baharı
erkenci bâdemleri haşladı soğuk

kürdâniye faslından bir iki gıygıy
ekonomi holdingden bir taksit öğüt
garsonlara ingilizce
diskolara pop
ve sabahlar ve akşamlar ve geceler dolusu
top
kardeşim
top
girdi
kıvırdı
büktü
soktu
çıkarttı
çekti
yataklar dolusu goooooooool
işsiz eller
delik cepler
aç kursaklar dolusu goooooooool
top
kardeşim
top

ve izmir'in kurtuluşu
kurtuluşun yıldönümü
«izmir'in kavakları»
ve antep'in kurtuluşu
kurtuluşun yıldönümü
«atına binmiş de elinde dizgin»
istanbul'un kurtuluşu
kurtuluşun yıldönümü
«üsküdar'a gider iken..»
ve kars'ın kurtuluşu
ve maraş'ın kurtuluşu
ve bitlis'in kurtuluşu
ve mardin'in kurtuluşu
ve konya'nın kurtuluşu
ve urfa'nın kurtuluşu
ve aydın'ın kurtuluşu
ve kelin kurtuluşu
ve körün kurtuluşu
ve topalın kurtuluşu
ve kurtuluş kurtuluşu
kurtuluşun kurtuluşu
şunun kurtuluşunun
bunun kurtuluşunun
kurtuluşun dönümü
dönümü

ay karanlık göremiyom önümü
zâlim düşman hor hor içer kanımı
biri yüzer
diri diri gönümü
biri basar tuz yarama
oy beni beni

emrinize âmâdedir bankalarımız
yalandır kredi yolsuzlukları
tefeci yokturur türkiyaaaaamızda
isyan çıkartıyorlar şarkiyaaaaamızda
amerikan copları ardiyaaaamızda
kadillaklar mersedesler eşkıyaaaamızda
demokraaaaasi çoktur yurdiyaaaaamızda
sosyalistler yalan yutturuyooooolar
aklımızı fikrimizi fırttırıyoooolar
lâfımızı ağzımıza tıktırıyooooolar
adalet diyerekten tutturuyooooolar
işçiyi köylüyü hop ettiriyooooolar
gençleri polislere cop ettiriyooooolar
hop ettire cop ettire hop ettiriyooooolar
hop ettire cop ettire n'olacak sonu
aziz yurttaşlarım n'olacak sonu
hop ettire cop ettire n'olacak sonu
biz müreffeh feh feh feh
biz gelişmiş miş miş miş
demokratik tik tik tik

rahmaninof hendel şuman
biraz dans
biraz barok
ilerlemiş saatidir gecenin
caddeler boştur
ışıklar sönük
işsiz çoktan etmiştir
ana avratlı duasını uygun yerlere
ve bir hain ağız
bir geçmişi tenekeli
hop ettire cop ettire n'olacak sonu?

amerikan copları ardiyaaamızda

demokraaasi çoktur türkiyaaamızda

AUS DER TÜRKAY

istanbul'dan bindik bir otobüse
markası da mersedes
sahibi türk şoförü türk yardımcısı türk
yolcusu yolluğu mâşallahı türk
mazotu mobil

ne işim var benim almanya'larda
ödüm kopar turist denilmesinden
insan bazan bir kadına toslar da yolculuklarda
değişir ya yörüngesi

---

aus der türkay: türkiye'den

biz ki
edirne'den ardahan'a
ardahan'dan edirne'ye
anamur'dan sinop'a
sinop'tan anamur'a
üstünde bomboz üveyiklerden başka bir nâ-
[nenin uçmadığı o uçsuz bucaksız ve de bu-
[caksız uçsuz toprakların çocuklarıyız
biz ki
toroslarda çamdan sakız
konya'da şap
ve karadeniz kıyılarında bıldırcın toplayıp
[satanların
tefeciye bezirgâna oy verip
damlarda yatanların tohumlarıyız
gitmek gerek
gitmek gerek o cerman diyarına
o hindenburg milletine
«ihş kommö aus dea tüğkay» diyebileceği-
[mizi
öğretmek gerek

---

ihş kommö aus dea tüğkay: türkiye'den geliyorum (almanca yazılışı: ich comme aus der türkay)

istanbul'dan bindik bir otobüse
markası mersedes
mazotu mobil

biz ki
kürkler ve börkler ve kavuklar ve sarıklar
[içinde alimallah
dörtdörtlük bir dörtyol portakalı gibi hey-
[betli durur iken
sertre pantol içinde
zeytin çekirdeğince kavrucuk
tuz içinde turşucuk
«aç besmeleyle iç suyu
han ahmed'e eyle dua»
gözleri iki çeşme
bir milletin evlâdıyız
yakmışız ormanları
üveyikler keklik kebap
ve biz ki
kapılıp tefeci tayfasının iğvasına
herr mark'ın kapısını çalmışız

hoşçakal benim güzel istanbul'um hoşçakal
bin kocadan kaldın amma bir de benden hoşçakal
hoşçakalın edirne'nin minareleri
ben gayrı gider oldum
yatadursun bizimkiler içerde
yatadursunlar da biledursunlar
nerden gelip nere gittiğimizi
hoşçakal
hoşçakal
ey örgütlenmemiş kredi piyasamız

istanbul'dan bindik bir otobüse
markası mersedes
mazotu mobil

şöyle durun
biraz da kendimi dinleyeceğim

yıldızları ağaçları kuşları böcekleri
susmak denen o evrensel o korkunç dili dinleyece-
ğim
eski istanbul'u biraz
yarınki ankara'yı çok
yeni istanbul'u türkiye'yi bütün dünyayı
buğdayı pamuğu pirinci ve keteni
demiri petrolü bakırı ve kromu
bankaları çok çok
basını biraz
tankların mavzerlerin gördüklerini
nevyork'u viyetnam'ı
kongo'yu belçika'yı
ortadoğu'yu çok çok
paris'i biraz
kalemi tabancayı
birgün kesinlikle yenecek olan yalınayak yenilgiyi
yüreğimi dinleyeceğim
şöyle durun
biraz da kendimi dinleyeceğim

üçüncünün adı *taylan*
oğludur ikincinin
birincinin adı *adnan*

onu ben
gerilerde kalmış karanlık günlerimizden
saygıyla getirdim bu günlerime
bir ağbi
bir öğretmen
bir dost
bir insan
ikincisi partiden arkadaşım
bir koca kayanın bir ucunda o
bir ucunda ben

gitti o
kaldı *adnan*
babası
gitti o
kaldı *taylan*
yavrusu

şöyle durun
biraz da gülleri dinleyeceğim
bahçemizde şafak şafak
o kırmızı gülleri

bir ana
çeliklerden daha çelik
bir gelin
onun gelini

bütün gülleri zambakları karanfilleri
çilekleri elmaları portakalları
bütün acı saatlerini o büyük ustaların
kartalın kırık kanadının bakışlarını
bütün güçlükleri zorlukları dayanmaları
ağlamayan bir çift gözün haykırışını
getirin bana
getirin ve çekilin ufuklarımdan
onları dinleyeceğim

bir yaz günü kaldırın başınızı şu yukarlara
üç yıldız göreceksiniz
üçüm üçüm
üç yıldız
indirin başınızı sol memenize
dinleyin içinizi
üçüm üçüm
üç yıldız
orada
şurada
işte şu

DÜN GİBİ

uyumak istiyorum
şöyle rahat
yumuşak
ne bileyim

sevgilinin göğsü gibi
kuşların akşama sokuluşu
çiçeklerin dürülüşü
ne bileyim
mayıs yağmurlarının yağışı gibi
yeşillere
yollara

uyumak istiyorum
uyumak
şöyle rahat
yumuşak
kaygusuz bir yelkenlinin çekip gidişi

vay anasını
bir harman sıcağında bir desti su
gibi içip bitirmişim yirmidört yılı
yirmidört yıl önce başladığım bu şiiri
şu karanlık
şu gergin
şu umutlu günlerde bitiriyorum
öyle çok işim var ki
öyle çok koşmalıyım ki
gözlerim
gözlerim kapanmayın
çekmeyin beni uykulara
geceler

«DÜNYANIN
EN TUHAF
MAHLÛKU»
2

biliyorum
raydan çıkmış bir tirenin korkunç hüznünden beter
biliyorum
koşarken kapaklanmış bir arap kısrağının alnının
[ortasına kurşun sıkmaktan beter
biliyorum
öpüşürken öldürülmek gibi birşey
biliyorum
kara kilit vurulunca koğuşun kapısına
hele de bahar bahar
hele de o denizli yaz akşamları
o kadınsı eylülleri o çapraz kentin

biliyorum canım ustam
ağrıdı o kartal kanatları o çocuk yüreğinin
ağrıdı mavilerin
ağrıdı dalda elman
ağrıdı kirazın manavda
denizlerin
ormanların
nehirlerin ağrıdı
marmara'da bir koy vardı
güneyde bir yarımada
toroslarda bir dağ vardı
merzifon'da bir bahçe
bir dost vardı görülecek
bir söz vardı edilecek
balıktı yenilecek
rakıydı içilecek
ve yıldızlı yaz gökleri
masmavi bir bahçede bulut bir yatak

biliyorum canım ustam
yordu seni bu gurbetlik
kahrolası bu zor seni
biliyorum canım ustam
uyan dersin uyanamam
doğrul dersin doğrulamam
bir korkak karanlıkta
akrep gibiyim

bin yıldır inilen bir kör kuyudan
bir günde çıkılmıyor, a ustam
sırtımda kırbaç yaralarıyla bu piramitler
ama zulüm
ama ölüm
ama benim eserim
ama benim ellerimin eseri
yık deyince yıkılmıyor, a ustam!

öyle bir geçirmiş ki etime tırnaklarını
het demekle
höt demekle
bu hınzır kene
aman be ustam
benim değil bu karanlık
benim şu ak ellerimin korkusu değil
öyle bir çıkmazda konaklamış ki
«yarı yerden ziyâde mâha yakın
yarı yerden ziyâde arzdan uzak»
tepesinde ben varım
ayaklarında ölüsü öldürdüğünün
aman ustam
ben değilim «en tuhaf mahlûku bu dünyanın»
asıl
o!
onun yıkılası saltanatının karagöz perdesidir
etekleri altun zilli bu kara perde

çekeceksin çekeceksin körüğü
sokacaksın sokacaksın demiri
aylardan haziranmış temmuzmuş aralıkmış
mevsim baharmış yazmış
gökyüzü ketenmiş patiskaymış manda gönüymüş
geç efendim geç
kızaracak nar gibi
şavkı şafaklar gibi
ondan sonra efendim
keneler de salkımsaçak
dizi dizi keneler
aman ustam
benim değil bu karanlık
bu korku benden esmiyor
«en tuhaf mahlûku bu dünyanın»
ben değilim
asıl
o!

evet, evet, uykuluyum bilgisizim hem de bilisiz
evet, evet, önümü göremiyorum
evet, seçemiyorum dostumu düşmanımı
evet, evet, celebin önündeyim
imamın arkasında
evet, ekinler gibi
evet, balıklar gibi
evet, evet, evet
evet, ters biniyorum eşeğe
bindiğim dalı, evet
evet, evet, evet
evet
bütün bu aptallıklar
bütün bu salaklıklar
evet, evet, evet
evet
bütün bu yoksunlukları
bütün bu işkenceler
evet, evet, evet
evet

fakat, gözünü seveyim ustam
ben değilim en tuhaf mahlûku bu dünyanın
asıl
o!
ayaklarım yerde benim, a ustam
gözlerim yolda benim
kalınım
kabayım
kubatım amma
yontulmamış bir tanrıyım, a ustam!
ha bir de yontulursam
ha bir de açılırsa şu ağzım
aman ustam
kıracım ben
hoyratım ben
engidu'yum ben
yâni ki anasıyım güzel günlerin

SES
SESE
KARIŞINCA

diyordum ki
ağıtlarımızı banka reklâmlarında kullanı-
[yorlar
çarığımız çorabımız sosyete salonlarında
antika bir buluntuya bakar gibi bakıyorlar
[yüzlerimize
kuyruk keser gibi kesip o sümbül saçlarını
[kızlarımızın
peruk diye satıyorlar bulvar vitrinle-
[rinde
yasımızın karasını defilelerde
yavrum, gözüm, kardeşim
başladık satmağa gözlerimizi
kanlarımız bankada

gerisini söylemeğe vakit kalmadı
dedi ki oğlum temmuz
karanlıkları uzatmayın uzatmayın
karanlıklar bitecek bitecek
kar yağacak kar yağacak
yollardaki bulutlar arabaları çiğneyecek
hem de iki kuş vardır
hem de ağaçlardaki pencerelerden çocuklar
[bakar
hem de olur işler
hem de olur işler

temmuz daha tıpış tıpış
temmuz daha üçbuçukluk
ne ayrılık bilir ne özlem
ne özgürlük ne kulluk
yaşadığı yalnızca çocukluk

bekliyelim görelim
hem de olur işler
olur işler

kitapları vardı
yeni yeni
pırıl pırıl
dolu dolu kitaplar
çize çize okurlardı sayfalarını

artık çizmek için ne kitap
ne kalem
ne de elleri

nişanlıydılar
çatıda bir çift kumru gibi yakışırlardı birbirlerine
çiçekle yaprak gibi bütünlerlerdi birbirlerini

artık o şarkı söylenmeyecek o bahçelerde

evliydiler
geceleri dostlarına giderlerdi kolkala
bakkala manava çıkarlardı birlikte
çocukları tırmanırdı omuzlarına
bol güneşli
ucuz bir evdi aradıkları

artık evlerinden çıkmayacaklar

BAĞLAMAMIN DÜĞÜMÜ

yeni yıla yarım saat
ya kaldı
ya kalmadı
elimdeki bağlama
çaldım
çaldım
olmadı

önümde bir gazete
gazetede bir haber
«tahliye edildiler»
oysa idamdı hepsi
aylardır içerdeydiler

vurdum sazı betona
paramparça oldu türküm

vay benim insanlığım
vay benim tanrıyaratanlığım
kurda kuşa üstünlüğüm vay benim

BAZOKA

daha ben
bomba nedir bilmezken
mavzer nedir bilmezken
havan bazoka tomson
hoçkins brün bilmezken
dediler
devleti devirecek bu adam
bu adam devirecek devleti
davullar ey zurnalar ey
turnalar
devirecek devleti

haydi yallah kafese

askerliğe bayılırım
yat kalk
yat kalk
süngü tak
hamle!
bir güzelce öğrettiler
tomsonu bazokayı bombayı bana
bombaya benziyorduysa da muallâ'nınki
bomba benzemiyordu şükran'ınkine

ben bazokayla yallah deyip de ateş edende erzin-
[can'larda
bir alay kara karga burdan kalkıp şura konardı
bir tümen dağ serçesi şurdan kalkıp ora konardı
ibibikler tenha tenha kaçışır
çekirgeler pırıl pırıl uçuşurlardı
ben bazokayla yallah deyip de ateş edende erzin-
[can'larda

bazoka dedikleri de soba borusu
yarısı senden içerde
yarısı ondan dışarda
tıpkı bizimkinin kafa yapısı

uydurdum gözümü penceresine
bir baktım
iki baktım
üç baktım
ay gitti bulut gitti
bulut gitti ay gitti
havada balık gibi gitti de gitti
ben durdum füze gitti
tosladı bir kayaya
kaya da kaya
e breh breh
tam osmanlı kelâmı

allah sizi inandırsın
sonra da beni
imparatorluk gibi patladı kaya
her parçası bir havaya
her parçası bir yıldıza
allah sizi inandırsın
sonra da beni
beş paralar saçıldı mı güzelim
saçıldı mı beş paralar çil çil pul pul zencefil
tüm yıldıza kesti mi cümle âlem
döndü başım dönendi mi!

kargalar ordan kalkıp ora kondular
ibibikler de öyle

ben gayrı şaşıp kaldım

ben gayrı şaşıp kaldım
bazoka şaşıp kaldı
cümle âlem şaşıp kaldı

bir altun çağdı ki o çağ
beş paranın beş para
insanın bir metelik
etmediği bir çağdı

«ben çarliston bilmezdim
dansa gittim öğrendim»

birdenbire bitti nisan
birdenbire oldu akşam
bu lâcivert
bu hüzün
sesim niçin ulaşmıyor seslere
niçin böyle uzak uzak yakınım
beni böyle niçin bırakırsınız
ışıklar
ışıklar!

taşımaktan yorulduğum kimin ölüsü
yüzler böyle kuşku kaypak
yüzler böyle gülkurusu
kime beni bu ayaklar
böyle yetim
böyle sarsak
ışıklar
ışıklar!

gittiler
güvercinler gibi savrularak ellerimizden
adlarını bir bir yazdık yüzlerimize
adları besmelemiz
adları başağrımız
adları öfkemiz
hırçınlığımız

bu dağ burdan göçerse
bu yurt burdan uçarsa
bu dil burda biterse
onlar da bitecekler
silinip gidecekler göklerimizden

her gece bilmiyorum
her sabah bilmiyorum
hiçbir şey bilmiyorum
ardarda üç kez söylenen birşey
belki de kafatutma
başkaldırma belki de
tepinerek ağlayan ve haykıran bir çocuk
ardarda üç kez evet
ardarda üç kez hayır
ve üç kez bilmiyorum

gece birdenbire sigarasızım
sigaramın bittiğini çok somut biliyorum
şu kitaplar şu çiçekler şu ışık
şu koltuklar şu halılar şu vazo
biblolar âvizeler tablolar
gece birdenbire sigarasızım
ve üç kez bilmiyorum

kardeşimi seviyorum
kendimi seviyorum
kanaryanın ötüşünü kayalıklarda
dvorjak'ı haydın'ı rahmaninof'u
ormanlı fırtınayı
içimin uğultusunu
seviyorum güneşte kıpırtımı
saçlarınla sonsuz haziranımsın
gözlerine baktıkça
ellerin mi sümbül mü unutuyorum
seni uzun mavilerin ve pembelerin
ama bitti sigaram
bana mektup yazmış dostum
dostlar gecemizi aydınlatırlar
şimdi varsam çalsam kapılarını
beklemiyor olsa beni, tutulsa
bana bütün aşklarım bir bir anlatsa
bir kırık pilâk olsak hep aynı yerde
ama bitti sigaram
şunlar banka cüzdanlarım, şunlar tapular
bu yaz beni napoli'den çağırıyorlar
oysa ben finlandiya'ya gitmek isterim
bir demet mor menekşe, ince uzun bir pembe
ince uzun kadehlerde ateş gibi içkiler
ve mavi kurt seslerinde orman orman ateşleri
[kuzeyin
ama bitti sigaram

bu yeni giysilerim bu yeni gömleklerim
hiçbirine vaktim yok
hiçbirine yetişemem renklerin
onda beni çıldırtan ne
niçin hep aynı saatlerde
sesinde bu sürekli ağıt da kimin
ben onun kaçıncı ölüm yılıyım
bende neden mavileri seviyor
bu müzik bana niçin gece uçaklarını
umut neden karartıyor günlerimizi
neden ikiz bu acılar umutla
bu sürekli kurt sesleri gecelerimde
bu sürekli sızlanması gece yağmurlarının
ama bitti sigaram
ama çoktan yandı afrika'da ışıklar

gece birdenbire içmek ister misiniz?
hiçbir şey söylemeden
karanlığa dalıp gitmek ister misiniz?

sıcacık ölüsü sevdiğinizin
sıcacık ölüsü kucağınızda
gidecek hiçbir yeriniz bile olmadan çıkıp kapıdan
hiçbir yere doğru gider misiniz?
kapılara baka baka
ışıklara baka baka
bir ölü kartalı sürükleyerek
gider misiniz?
ve kırmak parçalamak ne varsa ortalıkta
eşyada tutsak yatanı
şarkıda tutsak yatanı
düşlerde tutsak yatanı
çözüp çözüp salıvermek ister misiniz?
duvarlara duvarlara ağrılı başınızı
öfkenizi yerden yere
ister misiniz?
ölümle sarmaşdolaş
nefretle bir yatakta
ister misiniz?
ve karanlık sularında karadeniz'in
birbaşına bir potemkin
öfkenizle
aşkınızla
gururunuzla

ister misiniz?

kıra kıra çalsam şu bağlamayı
sarılsam sevdiklerimin boyunlarına
kahpeye kalleşe bassam tokatı
hıçkıra hıçkıra ağlasam sonra

geceler geçirdik
böyle
potemkin
sabahlar yaşadık
potemkin akşamları
acımız ağrımızla kaldık
kendi sularımızda

ben kime sesleneyim bu yaralı sesimle
ya kimin kapısına bu çocuk ölüleri?
beni böyle niçin bırakırsınız
ışıklar
ışıklar!

ben işçi çocuğuyum evlâdım
demiryolu atelyesi işçilerinden
emekli şükrü'nün oğluyum
ekmekle doydu karnım
ekmekle avutuldum
ekmekle korkutuldum
sen sofraya havyar da koysan kuzu kızartması da
önce ekmeğe varır elim
çilemin adı benim
ekmek kavgası

hiçbir şey istemedim şu dünyada kendim için
ne köşk ne araba ne para
tükürmüşsem içine
senin tapındığın o sıfatların
satıyorsam emeğimi yok pahasına
ben işçi çocuğuyum evlâdım
benim dâvam başka dâva

EL SİKKESİYLE GERDEK DÜŞÜ GÖRENLER

iki zevzek
bir pezevenk
bir manyak
yapışıp nâzım'ın eteklerine
çıkar gibi yırtık dondan
çıktılar sahneye

— demiş ki hasan hüseyin
— ne demiş?
— demiş şekerim demiş!
— demiş ha?
nâzım'ı küçümsemiş, öyle mi?
küçümsemek pahasına, öyle mi?
yazık, yazık, çok yazık!
vah vah vah vah

— demiş mi?
— demiş nonoşum demiş!
— demiş canikom demiş!
— demiş ha?
— ne demiş?
— broooy demiş
heeey demiş
ulan züppeler demiş
— demiş ha?
vay vay vay vay vay
demek bizi çöpe bile almamış?
köpeksiz köy mü bulmuş bu serdengeçti?
kalkın ey ehl-i vatan
yürüyelim üstüne bu kendini bilmezin
bildirelim haddini bu haddini bilmeze
yapalım bu işin ticaretini
biz ki
elimizde tutmaktayız
nâzım'ın patentini
gösterelim o hain mendebuuuura
kaşara yuvalanmışların cesaretini
kalkın ey ehl-i vatan
vaktidir ticaretin!

iki zevzek
bir pezevenk
bir manyak
yapışıp nâzım'ın eteklerine
çıkar gibi yırtık dondan
çıktılar sahneye
saygısızlık sayılırsa da o güzel anısına
kusura kalmasın gayrı nâzım
okşanırsa da başları tatlıcık finoların
paçaya saldıranına
bir tekme lâzım

birinin kepik burnu
ziyâdesiyle yatkın parasal kokulara
parasal yanlarıyla sever toplumculuğu
koklayıp havayı buldokçasına
ticaret kapısından girip devrimciliğin
tezgünde palazlanan
bir ambalâj kâğıtçısı
işkence edebiyatının
tasarruf bonocusu

ikincisi
dedesinin çerkes kamasını takmış beline
geçirmiş kafasına soytarı külâhını
ustaların adlarını
ve benimkini
almış eline
bir zavallı derginin şaşkın sayfalarında
kuşkaldıran rolünde
bir klinik sermayesi
lunapark palyaçosu

hangisini anlatayım bu haşeratın
tutayım kulağından
hangi birinin!
bir karışlık bulvarında başkentin
onbeş yıldır gezeler üçüncüsü
bulursa bulvarlamış birkaç enayi
çekebilirse kafayı beleşinden
toplumculukla cilâlayıp ilkel bölgeciliği
devrimcilik diye yutturur utanmadan
vakt-i kerahetlerin sıvaşkan iti
ne dediği dediktir
ne de çaldığı düdük
onbeş yıldır sattığı
gerdekteki el sikkesi
bölgecilik turşusu

dördüncüsü
kaşar mı kaşar
utanmaz mı utanmaz
bir cerci
kâğıt ve kadın ve başka yolların ticaretiyle
[çorbalayıp sanatı
kafasından büyük nâneler karıştıran
ve dolaşıp kapı kapı
iktidar as'larına temennâ çakan
ve dedi ki demiş ki'yle bulup yolunu
tatlı hayat yaşamağa çalışan
bir sosyete goygoycusu
bir çakal!

beşincisi bir velet
tekme yemiş bir çaput top
gibi birden
düşüverdi önüme
hergele sokağından
ücret-i vekâletlerden
harçlıklar tırtıklayıp
şunun bunun paçasına saldıran
bir zırzop
bokyediþaşılarının
hayâsız amigosu

ve hepsi de
el sikkesiyle gerdekler hayâl eden
çürük çarık yaratıkları
bir kokuşmuş düzenin

demiş ki hasan hüseyin
ne demiş?
ben nâzım'dan büyüğüm
mü demiş?
n'olurdu ah
keşke deseydi
vakit bulabilseydi de şu rezil düzende arılar gibi
[çalışmaktan
diyebilseydi!
nasıl da sevinirdi o güzel anısı nâzım'ın
ne de güzel gerçekleşmiş olurdu söyledikleri:
«ben babamdan ileri
doğacak çocuğumdan geriyim»

ah n'olurdu
n'olurdu diyebilseydi!
ne yazık ki demedi o
demedi hasan hüseyin
vakit bile bulamadı
güzel güzel ağaçlar dikmek için ter
[dökmekten
bir güzel yola
vakit bile bulamadı
hattâ tükürmeğe bile suratlarına
yeni emperyalizmin ajanlarının
o soytarı suratlarına

o dedi ki sadece
böyle dedi diyenin
böyle demiş diyenin
dedi ki demiş ki'yle
kapı kapı gezenin
dedi ki demiş ki'yi
ak kâğıda dökenin
dedi ki demiş ki'nin
gölgesine yatanın
buna âmin diyenin
bilmezlikten gelenin
bundan medet umanın

.....
ve nokta nokta
ve nokta nokta

görebilsen de görsen
seni kimler kime karşı savunuyor ey nâzım
kimlere kaldın sen!

«Ve limanda üç bacalı Avrora.
Ateş açtı kışlık saray,
Ateş açtı sütunların arkasından
al yanaklı yunkerlerle, sarışın, şişman orospular.
Tesviyeci topal Sergey
'Hey gidi dünya, dedi, hey
Kerenski kalmış kimlere'...»

Nâzım Hikmet
(Petrograd 1917)

ikinci bölüm

MAPUSÂNE SENİ YAPAN KÖR OLSUN

(hapishane konusu üzerine
çeşitleme — 1967)

ZİNDAN
VAKTİ

kervanların kervansaraylarda pinekliediği
yıldızların yıldız kadar olduğuna inanıldığı
tosbağanın hız birimi
keşişin kızının kız birimi
sayıldığı çağda
köyden köye gitmenin macellan'lık
başkente selâm vermenin marko polo'luk
yelkenli kayık vurmanmsa korsanlık
sanıldığı çağda
dünyanın tepsi gibi dümdüz olduğu
güneşin bu tepside yuvarlanıp durduğu
masalların emzik diye
zurnanın gözlük diye kullanıldığı
ışığın yedi rengine ebemkuşağı
armudun iyisine sultantaşağı
ve de kıyâmete başaşağı
denildiği çağda
yâni sözün kısası
meryem anamızın üstkattakiyle yattığına
[inanıldığı çağda
on-onbeş yıl hapis yatmak bir bok bile değilmiş
dön bu yana
onbeş yıl
dön şu yana
yirmi yıl

gelgör ki şimdi başka
çağımız uzay çağı
bir ayağı yerdeyse insanoğlunun
öbür ayağı gökte
ay'dan dönenlerin ayak tozuna
ne fırça yetiyor
ne boya
bu kırankırana uzay çağında
köyden köye gider gibi gidildiği çağda o yıldızdan
[bu yıldıza
uçakların sesduvarını aştığı çağda
ankara'da çiş diyenin
kakasını istanbul'da
becerlediği çağda
efendime söyliyim
hele de bir şair için
hele de bir kellesiyle yaşıyan için
şu ayıp zindanlarda yıllar geçirmek
düpedüz

evet, düpedüz
düpedüz nelik yâni?

senden ayrı kalmanın adına, gülüm
hapislik dedim
yoksa
inan ki farkı yok buraların
şu benim sömürülen halkımın
doğup büyüyüp ölüp gittiği
o yoksul hânelerden

OKU
ASLANIM
OKU!

sabahleyin kalkıyorum
kalkmamak elde değil
ayaklarının üstünde olmalısın
kilitlere
ve gardiyanlara karşı

hem
ola ki madde değiştirmiştir savcı
pırrr diye uçup gidecekken bir akşam
pırangaya yatırmışlardır bak ki seni

bütün bunlar olağan
bütün bunlar yasal görevlerimiz
bu düzenle ilişkimiz
benzer biraz biraz
o sinsi
o hünerli
o son derece kurnaz
karıncayiyen denilen o minik canavarla
kavgasına karıncanın
yanılıp da düşmeyegörsün karıncacık
güneşe giden yolda
o sinsi yuvasına
yumuşacık canavarın
çırpındıkça kayar toprak
çırpındıkça kayar toprak ayaklarından
elenip akar
ve gömülür karıncacık
biraz daha
biraz daha
ipek gibi toprağa
yumuşacık karnında çelikten kıskacıyla
beklemektedir onu
ipek toprak huninin en dibinde
en dibinde
çirkin bir
[ölüm

sabahleyin kalkıyorum
yönleri yerliyerine koyup
sigaramı yüzümdeki o muhteşem makamına
[oturtup
müslüman bir dikkatle
anayasayı okuyorum anayasayı okuyorum
[anayasayı

sara sara bitiyor yumak
oluyor akşam
oluyor gece
kilitler gardiyanlar nöbetçiler sürgüler
başlıyor bilinen ve bilinmeyen boyutlarıyla
[hapislik
anayasayı okuyorum anayasayı okuyorum
[anayasayı

ihbarlar
tutanaklar
bilir bilmez kişiler
insancığı derisinden kazıma çabaları
bir adam bir adamı vursa caddede
bir adam bir adamın evini yaksa
caddeyi geçerken ezilse kedi
uçak düşse köprü uçsa suçlu sen
anayasayı okuyorum anayasayı okuyorum
[anayasayı

adamı tutup atıyorlar içeri
yatıyor yaz yatıyor kış yatıyor bahar
dışarda öksürüklü tıksırıklı bir düzen
dışarda yağmur güneş kar fırtına çiçek
[meyva kuş kısrak
dışarda yalova kaymakamı
dışarda meclisleri başları başkanları esle-
[meyen bir doğa
köylünün toprağı yok
işçinin işi
gençler dökülüşmüş sokağa
anayasayı okuyorum anayasayı okuyorum
[anayasayı

ananın dışlığı yok
bebenin sütü
babalar soluksoluğa
anayasayı okuyorum anayasayı okuyorum
[anayasayı

şiirlerimiz
şarkılarımız
tablolarımız
zorlanır ortaçağda
anayasayı okuyorum anayasayı okuyorum
[anayasayı

faşizm kapitalizmin tabancasıdır
anayasayı okuyorum anayasayı okuyorum
[anayasayı

düşünmek ve yaratmak insan içindir
anayasayı okuyorum anayasayı okuyorum
[anayasayı

okuya okuya eskitiyorum
iler tutar yanı kalmıyor anayasanın

yeni bir anayasa gönderin bana
kabı meşin
gerekçesi sağlam olsun
bahar gibi insin dallarımıza

HÜZÜNLÜ KARANFİLLER

karanfil yollamışsın bana
niçin zahmet ettin gülüm
koydum koğuşun ortasına
hoş gelmiş safalar getirmişsin

hiç böyle hüzünlüsünü görmemiştim karanfilin
yarım saat geçmeden büktüler boyunlarını
hem de hiç yakınmadan
hem de hiç sızlanmadan

sanki alınıp götürülmüşler sıcak uykularından
beklemedikleri anda koparılmışlar
sanki şafak sökerken
kuşlar bile uyanmadan

öyle karşıt şeyler ki sevgilim
mapusâne ile karanfil
biri kara
biri ak

GÖZLERİNİN HALLERİ

sabahın ilk ışıklarında görmüştüm senin gözlerini
akşam güneşinin gülkurusunda senin gözlerini
uysal bir bebek gibi bırakınca kendini kollarıma
görmüştüm senin gözlerini
şiirlerimi okurken görmüştüm geç saatlerinde
[gecenin
büyük bir kitaba başbaşa iğildiğimizde
[görmüştüm senin gözlerini
ama ilk görüyordum
parmaklıklar arkasından bana bakan
[gözlerini

belki yorgun
gene de ışıltılı
belki üzgün
gene de yiğit
belki durgun
gene de kızgın ve umutlu
parmaklıklar arkasından bana bakan gözlerin

BOYUM
UZUYOR

burda birhayli uzuyor boyu insanın
basketten
yüzmekten
kültürfizikten filân değil
et süt peynir yumurta balık
tıkabasa ziftlenip
        yangelip yatmaktan da değil

sabahtan akşamacak, sevgilim
ve akşamdan sabaha
günde yirmidört saat
        sırtüstü yatıp uzanmaktan
                ve sürekli düş kurmaktan
                        sevgilim

tam dört parmak kısalmış paçası pantalonumun

ÇIKARIM BEN BURADAN

kızılırmak akıyor dışarda delidolu
sivas'tan avanos'tan samsun'a doğru
ben burda yatıyorum
bir şair
zincirde eli kolu

toprakları tutsaksa bir ülkenin
nehirleri gölleri ve kıyıları
madenleri tutsaksa bir ülkenin
elleri ayakları gözleri
tıkanmışsa karanlığı akıtan kanalları
irinleşe irinleşe büyüyorsa haksızlık
ve kapatıp ışık sızan kapılarını
yatmışsa yüzükoyun
tutsaksa aydınlığı
elbet tutuklu olur
şairi sanatçısı

ben çıkarım burdan elbet
ben burdan elbet de çıkacağım
zincire vurulunca
dışardaki kızılırmak
ve kırınca zincirlerini
yüzükoyun yatan toprak

OLMASIN
VARSIN

şu şehirde bir evimiz
evimiz de evimiz
olmasın varsın
işte var ya
gardiyanlı evimiz

tencerede aşımız
aşımız da aşımız
olmasın varsın
işte var ya
gardiyanlı evimizde tayınımız

pencerede ışığımız
yoksa yok ışığımız
olmasın varsın
yanıyor ya gardiyanlı evimizin şu çıplak duvarında
koskoca ampulümüz

can diyorsun cancağızını
canımızın güvenliği diyorsun
yoksa yok, ne yapalım
olmasın varsın
işte var ya
gardiyanlı evimizde sürgümüz kilidimiz

•

hem canım
can dediğin de ne yâni
gülün kokusu
üç gün susuz bırakırsan
uçup gider gariban

'FIRTINA ÇOCUKLARI'

temos kornaros'un 'fırtına çocukları' geldi koğuşa
nevzat hatko çevirmiş
o öfkeli yüreğiyle
elden ele çıkıp gelmiş
dolaşmış koğuşları
beni gelip bulmuş burda
merhaba temos kornaros
merhaba nevzat hatko
dert görmesin elleriniz

böylesi kitapları insan
içerde okumamalı
kabarınca yüreğinin fırtınaları
vurup kırıp çarpıp çıkıp gitmeli
tutmalı yakasından birini
patlatmalı bu yandan
birinin suratına
hak tuuuu deyip tükürmeli
böyle kitapları insan
içerde okumamalı

saat 24 olmuş
tepemde nöbet değiştiriyor candarmalar
tek bir ışık sızmıyor gözlerime başkentten
tek bir fısıltı
nedense daralıyor yüreğim
nedensesi yok
bozmuş olacak sinirlerimi
kornaros'un anlattıkları
aç domuzun dişlerinden artakalan yarım eli
[bebeğin
o ingiliz kemp'in edepsizliği
ingiliz maşası yunanlı satılmışlar
ve yorgi'nin selvisi

saat 24 olmuş
çıplak
çarpık
ve kalın duvarlarda bu ilkel ampul
binlerce yıl ötelerden bir hayvan gözü
insan düşman olabilir mi ışığa
oluyor!
gitmiyor gözlerimin önünden
gitmiyor
gitmiyor
aç domuzun dişlerinden artakalan yarım eli
[bebeğin
nazilerin işkence kampı «haydari»
ve o iğrenç hapishanesi
ingilizlerin

böylesi kitapları insan
içerde okumamalı
kapı pencere sokak
çekip gitmeli
tutmalı birini yakasından
tükürmeli birinin suratına

orda
yunanistan'da
yunanlı devrimciler
kurtuluş marşını söyleyerek yunanistan'ın
gidiyorlar ölüme
burda
ben
ıslık bile çalmak gelmeden içimden
yatıyorum başkentte
merkez cezaevi'nde

daha çok var sabaha
kuduran bilincaltım mıdır nedir
duvarda giyilmeden bekleşen giysilerim mi
yoksa kanlı eli mi emperyalizmin
bunalıyorum
bunalıyorum
bunalıyorum
heyy kornaros
temos kornaros
bunalıyorum

GÜL
KOKMUYOR
SOLUĞU

sıcak
iğrenç soluğu
yüzümde
ensekökümde
sıcak
iğrenç soluğu
işimde
ekmeğimde
sıcak
iğrenç soluğu
gecemde
gündüzümde

benim bu hırçınlığım
boşuna değil
ya beni götürecek yeryüzünden bu öfke
ya onu

gül kokmuyor soluğu

YALNIZ DEĞİLİM

hiç de yalnız sayılmam burada karıcığım
gündüzleri neyse ne de
ille de geceleri
ellerimi başımın altında kenetleyip yumunca gözle-
[rimi
pîr sultan dedem sessizce gelip bağdaşıyor
[yanıma
hâlâ genç
hâlâ koçak
hâlâ ipi boynunda
bakıyorum da
modası da hiç geçmemiş bu kıravatın

diyor ki bana
—sende mi nöbet şimdi hasan hüseyin?
—evet, baba!
—geçmedi mi kökü bu hızır paşa'ların?
—geçmedi, baba!
—gör ki neler gelir sağ olan başa!
ve sonra sivas topraklarının eylül yelleri gibi
savruluyor güzel alnı
kahreden karanlıkta
—gidi mervan soyu şâd oluban gülüyor!
—gülüyor, baba!

sonra gülüm
teker teker geliyorlar öbürleri
ve sonra hepbirlikte
dağılıyoruz türkülere

BEŞ
TANE
AK KARANFİL

karanfil yollamış karım
beş tane ak karanfil
büyük bir korkuya kapılmış gibi
karanlığa birdenbire çizilmiş gibi
şaşmış gibi bir büyük kalleşliğe
beş tane ak karanfil

yenge seni çok seviyor
diyor bir mahpus
sonu aydınlık demektir
diyor öbürü

ben ne dedim
yüreğim ne
bilemiyorum

bilebildiğim
bu beş ak karanfilden birinin karım
üçünün üç çocuğu
birinin de ben olduğum
hangimiz önce solacağız
o belli değil henüz

GELSENE KOLLARIMA!

oğlumu gördüm bugün
anasının kucağında
demirparmaklığın öteyanında

oğlumun adı temmuz
daha onsekiz aylık
karşıkarşıya duruyoruz
aramızda demirparmaklık

kavradı demirparmaklığı oğlum
alçakların yakasını kavrar gibi kavradı
baktı en kahreden gözlerle
baktı onsekiz ayın şafağından
karşısındakinin zincirli gözlerine
«bu, baba!» dedi

aktı içimden kızılırmaklar
güneşli boz toprakları yurdumun
kahırlı dereleri

oğlumu gördüm bugün
uzatsam elimi
dokunabilirdim yanaklarına
dokunamadım
okşıyabilirdim lüle lüle kestane saçlarını
okşıyamadım
öpebilirdim çekik kara gözlerini
öpemedim

camların kilitlerin ve demirlerin
ve daha anlamadığı birşeylerin arkasından
sular gibi
kuşlar gibi
çiçekler gibi
lekesiz bakıyordu

kucağındaydı anasının
kavganın sessizce içindeydi
o kadar yakındı ki bana
o kadar uzaktı ki
uzandım
uzandım
uzandım
ulaşamadım
öptüm
öptüm
öptüm
öpemedim
kokladım
kokladım
kokladım
koklayamadım
ben koştum o yaklaştı
ben koştum o yaklaştı
kavuşamadık

oğlumu gördüm bugün
oğlum onsekiz aylık
oğlum gördü
yurtlardan ve yuvalardan
okullardan önce bu demirparmaklığı
cam değil aramızda
demirparmaklık değil
polis değil savcı değil gardiyan değil
insanın insana kulluğudur
oğlumla aramızda duvar gibi yükselen

oğlumu gördüm bugün
oğlumun adı temmuz
daha onsekiz aylık
babasının yüzüyle yanyana kalacak kafasında
demirparmaklık

YAĞMUR

yirmidört saattenberi dinmedi yağmur
avlunun betonuna elenip duruyor
ve ben
az kalsın kaçırıyordum keçileri koğuşta
dışarda yağmur olduğunu düşünmek-
[ten

yağmurun yağdığını görmek başka şey
yağmurda ıslanmak başka
yağmurun yağdığını düşünmek başka şey
tasarlamak başka
ve bir de
—ki en kötüsü—
yağdığım duyup da kulaklarınla
gözlerinle görememek

kör değilsen
alışamamışsan daha körlüğe
bir capon damlası olup çıkar
dışarda yağdığını duyduğun yağmur
(bununla da bitmiyor iş
nerde nezaman ve nasıl yağdığı
bir santimetrekareye kaç kilogram düştüğü
hangi nehirleri coşturduğu
kaç yüz köyü sular altında bıraktığı
bulvarda hanımların hangi biçim ve renkte
[şemsiye taşıdıkları
saçlarından ve dudaklarından yağmur dam-
laları dökülen sarışın ve dik memeli bir
[kızın ürpererek gülüşü
harmanın ıslanıp ıslanmadığı
dombayların yılkı atlarının yağmurda süzü-
[lüşü
şehir elektiriğinin kesilişi
karatavukların çalı diplerine kaçışı
çocuğun yağmura işeyişi
yağmurun denizi ıslatışı
evi akan gardiyanın bir mahpusu tokatlayışı
tuza ve şekere zam gelişi
daha bir sürü yan etmeni var
bu önemsiz gibi görünen işin)

çıktım yağmura
duvarın hemen arkasında sevişenler gibi fısıltılı
sevişenler gibi ıslak ve çekingen
cezaevi avlusunda mart yağmuru
dünya güzel olacak
çok çok güzel bir dünyada yaşıyacağız
bomboş kalacak hapishaneler
birgün çocuk bahçeleriyle donanacak bu yerler
elvan elvan çiçekli
salıncaklı
atlıkarıncalı bahçeler
ve birgün

.....
bir de baktım
saatler geçip gitmiş
sırılsıklam ıslanmışım
bana bakıp duruyor tepemdeki nöbetçi :
—savunma mı yapıyon hemşerim?

ıslanmasın diye başaşağı tutmuş namluyu

SIKINTIM
BENİM

pisi pisin üstüne
pisi pisin üstüne
tepesine tüy

bir çift kelâm etmeden
sarsılır temelleri
ha bir de başlasak yok mu
gürül gürül konuşmağa şu alanlarda
ha bir de gümbürdetsek bayram davullarını
cartadak yıkılacak,

yıkılması birşey değil
molozu temizlemek
bize düşecek

KADİFE KUTULARINDAKİ PIRLANTALAR

benim şair kardeşlerim
benim çatal yürekli
benim koçyiğit
benim
o şirin şehirlerin şirin köşelerinin şirin yumu-
[şaklıklarında
icra-i sanat eyleyen
ve birbirlerinin ağzına kusup
günde üç öğün
birbirlerini ödüllere icazetleyen
sanatçı kardeşlerim
toplumcu devrimci dönüşümcü
atatürkçü solcu soldangerici
ilerici ortasolcu yansolcu
marksist leninist hümanist
maoist titist fidelist
ve de falan filânist
sanatçı kardeşlerim
kül kalmadı istanbul'un kapalıçarşısının turistik
[mangallarında
yanar oldu gözlerimiz
tozdan dumandan

benim kuramsal kardeşlerim
karlı bir şubat akşamı
—meselâ—
sosyetik bir meyhanenin gözlemcel camları önünde
[kurup tezgâhı
kafa çekip hoşbeş etmek
ve sanat manat üzre
tiz perdeden ahkâm kesmek
zevkinden geçilebilse
ya da bulvarda —meselâ—
kaldırıp yakaları
o romantik kış günleri
—meselâ—
savrulan kara karşı
ipekli yağmurlara
—meselâ—
meydan okumak

ve dişler arasında romantik bir pipo yâni
ya da karaborsal bir sigara
—meselâ—
ve koltukaltları gıcır gıcır kitaplı
hanımeli elli
do diyez sesli
tütün ve alkolle özdeşleşmiş kızlarımızla
—meselâ—
hani o büyük kafalardan
marks'tan engels'ten filân
lenin'den mao'dan fidel'den
—meselâ—
kurgusal ve kuramsal vecizeler döktürmek
akademik kurtuluşlar üzre
ve meselâ
şu dağı şurdan alıp şuraya koymak
bir yaş günü pastasında
—meselâ—
sierra maestra'ları görmek
evet dostlarım
bu zevkten geçilebilse

ve meselâ
geceleri sıcak ve yumuşak ve müzikal salon-
[larda
—yâni fakirhânede—
—meselâ—
saksılarda kavuçuklar kaktüsler devetabanları li-
[monlar
—meselâ—
çöl bitkileri tembel tembel esnerken filân
iki kadeh buğulu buzlu içki
—iyi cinsinden
gastrite ülsere dokunmayan cin-
[sinden—
—meselâ—
ve sıtratejiler çizmek buğulu kadehlerde müzikal
[havalarda
ve hanım
ve hanımlar
ve çocuk
ve çocuklar
—ki birden fazlası haram—

ah şu geceleri o fakirhânedeki zevk
işte ondan
kardeşlerim
geçilebilse
devrimci bir şair için
—meselâ—
nedir ki bilekleri kelepçeye uzatmak
ve kurtarmak vatanı!

ah benim cilet gibi devrimci kardeşlerim
benim çatal yürekli
benim koçyiğit
benim rüzgârgülü
fırıldak kardeşlerim
beşyüz yıl sonraların
pırlantaları!

KURUYAN KARANFİLLER

gönderdiğin karanfiller çoktan kurudu
teneke kutuda şimdi
birkaç karanfil sapı
birkaç yaprak
öylece duruyor suyun içinde
hergün biraz daha tozlanarak

yeşil gitmez buralara karıcığım
renk gitmez
ne aspirin
ne taze su
en güçlü yeşilin bile
üç gün sürer bu çukurda
yaşam tutkusu

burda herşey
çok boyutlu
ve karışık
bir o denli dar ve soyut
—karabasan gibi tıpkı—
bir odaya doldurulmuş dünyalar gibi
karınca kertenkele kelebek kuş ve sinek
dönüp duruyoruz hepbirarada
karanlığa sürtünerek

KARA ÜZÜM
SALKIM SALKIM

kaygulu gözlerle bakıyor gözlerime
«taze üzüm gördüm düşümde
taze üzüm gözyaşıdır
değil mi ağbi?
benim için ağlıyorlar herhalde
ya da ben ağlıyacağım
değil mi ağbi?»

kar yağarken taze üzüm görmek düşte
gözyaşına işaretmiş, sevgilim
geçen gece ben de gördüm düşümde
—desem sana—
ne dersin?
hem de kara kara üzümler
kara kara kütür kütür
antep'in mi burdur'un mu
biryerlerin salkımları
düşümde

uyandım ki
dudaklarım kerbelâ!

bileklerimde alaman kelepçesi
deh deh deh deh
kursağımda amerikan margarin
cezaevi arabası şevrole
peh peh peh peh
mahpusların elinde komprador gazetesi
kırmızı kurşunkalem yetkilinin elinde
çekoslovak yapısı
yeh yeh yeh yeh
nixon yazıp niksın okuyorlar
filipis radyonun sipikerleri
yunaytıt pres intırneyşinıl
heh heh heh heh
bende bu cop sende gönül yarası
vah vah vah vah

açıyor ağzını lübnanlı abdülsettar
ulen, diyor, ulen siz var mısınız
ulen, diyor, diliniz bile yok sizin ulen
dininiz bile bizim
ulen
arapçadan bir lokma acemceden bir
alamanca ingilizce firenkçe
şimdi de amerikan kuyrukçuluğu
diliniz bile yok sizin ulen
dininiz bile bizim
ulen

ve başlıyor saymağa o arap gırtlağıyla
mahkeme mübaşir müddeiumumi
kâtib-i zabıt ve hâkim ve reis
mütâleâ karar temyiz lâyiha
ve âhiren elfâtiha
ulen, diyor, diliniz bile yok sizin ulen
dininiz bile bizim
ulen
sizin olan
sadece ve sadece
şu rezil
şu kepaze
ahır gibi hapishane
ulen, diyor, ulen siz var mısınız?

demiş ya rıza tevfik
«güldümse de bir handeye şâyandı azâbım
güldüm, bu gülüş benden eziyyet gibi geçti»

uyy dağların anasu
fadimem hastadur
nedur onin ilâcu?

KUYUDA
YUSUF

beni düşünürken, sevgilim
fırtınalı bir havada
kayalıklı kıyılarda denizi düşün
bir köpük
bir uğultu
ne ben bitip tükenmek biliyorum
ne bu kör kuyu

sonra birden güneşler açıyor içimde
çok uzaktan
bir dosttan
bir sabah çıkıp gelmiş bir kartpostal güzel-
[liğiyle
seriliyor önüme ülkemin
o güzel yarınları
başlıyorum ıslık çalmağa
«vurun antepliler
namus günüdür»

GÜÇ OLAN

himalayaların tepesine tırmanmak güç
ama mümkün
okyanusu aşmak da güç
ama mümkün
ay'a ulaşmak da öyle

ama mümkün değil işte
bülbülün eti için öldürüldüğü bir ülkede
sanatı zincire vuranlara
meram anlatmak

öt kuşum
öt kuşum
öt güzel kuşum
eller ne derse desin
ben sana vurulmuşum

KUDUZ

kırk günde kudururmuş kuduzu alan köpek
dehşetli korkak olurmuş
kelebek kuş insan şiir
devinene saldırırmış

kolay olmayacak korunmak belki
salyası tırnağı dişi pençesi
mavinin uçması sokaklardan
perdelerin kapanması
susması sofraların
küstahlığın artması
kaçışması kitapların
okulların şaşması
kolay olmayacak korunmak belki

AH NE İYİ!

şu ayrılık olmasa
şu özlemek olmasa
kapı önden değil de
arkadan kilitlense
saat bile karışmasa o pembe uykulara
ve bir de
canı isteyince insan
kaldırıp yakasını
çıkabilse caddeye
bir kadehcik birşeycikler bir köşecikte
iki fıs fıs
bir kos kos
o sarışın var ya vallahi kesiliyorum
müdürlük verdiler de dönüp bakmadım
bizim patronun karısıyla o biçim
gelecek çarşambanın üçünü bekle
üçünde değilse onüçündedir
kembriç'te okurken van kedileri
şikago'da ben hukuk doktoramı
çörçil dedi ki birgün bana

.....

ah ne iyi
hapislik hiç de zor olmazdı o zaman
değil mi?

sanki yolcusu var ekispireste
sanki kalkmak üzere uçak
sevgilisi bekliyor sanki yağmurda
yetişmesi gerek akşama köye
sanki yangın çıkmış fabrikasında
patrondan papara yiyecek sanki
sanki ilâç koşturuyor ölümcül hastasına
sanki kovalanıyor müfrezelerce
eşkıya sanki

nereye anam babam
nereye ikigözüm
nereye böyle?
nereye gidiyorsun yel yepelek yelken kürek, kar-
[deşim
ivedin ne?
varamazsın köyüne
varamazsın evine
o mevsim çoktan döndü köşebaşını

142'LİK

seferberlik deyince ben
        42'lik top anlarım
42'lik top patlasa
anlar anlar ne anlarım?
görmedim ki seferberlik

142'lik öyle değil
142'lik deyince ben
mussolini hitler mitler
ağazade beyzade
sömürü kapkaç soygun
        ve keloğlan anlarım

vazgeçtim sevmekten vatanı
adaletmiş özgürlükmüş
                boşver hepsine
ben gayrı seni seviyorum
        ey içimde pır pır eden soyut kuş
sen de beni sev e mi?

şimdi takdim edeyim kendimi
142'lik keloğlan
zurnanın zırt zırt deliği

TESPİH

yüzde yüz çıkacağım buradan
çıkmam gerek
mutlaka çıkmalıyım
tanıkların ifadesi
yasanın o maddesi
hepsi de benden yana
ama kimbilir
çıkamam belki
belki daha bir süre
yok canım olmaz öyle
mutlaka çıkacağım
çıkmam gerek mutlaka
çünkü usûlen beni
ve de hukuken yâni
ictihâden kanunen esâsiyeten
ama belki birkaç gün
yine de kesin değil
ola ki çıkarmazlar
ola ki kefâleten

hayır efendim hayır
mutlaka çıkacağım
filân maddesi der ki anayasanın
hattâ falanca maddesinde
apaçık bir gerçektir ki
maamafih binaenaleyh
batılı bir toplum olup
bu lâtin harflerini
cenevre lozan zürih
lâhey adâlet dîvanı
ve de en önemlisi
ilâhi beyefendiciğim
yahu insan hakları
elbette insan hakları
tabii insan hakları
elbette ikigözüm elbette
insanları hayvanlardan ayıran şey
dikkat edin şey diyorum
ne demektir filozofik şey

yok canım elbette çıkacağım
mutlaka çıkmam gerek
düşünmek ve yaratmak
yâni insan özgürlükleri
herkes bol bol düşünmekte ve yüzdeyüz faiz haddi
bakın güldü yüzünüz
umut kardeşim umut
ne güzel şeydir umut
lâkin
bu mücâzat sana azdır ey abdülhamit
sen ki bir kara bulut gibi yurdun üstüne
lâkin
bir de çıkarmazlarsa
çıkamazsak ne olur
ne olur çıkamazsak
kıyâmet mi kopar yâni
yat efendim keyfine bak
yorma bu işlere kelleciğini
nasıl olsa
demiş adam vaktiyle
bütün yollar roma'ya çıkar

ÖPEM
SENİ
GARDİYAN

dışardan mı geldin gardiyan
caddelerden mi geldin
köşedeki tütüncünün oracıktan mı
köprünün yanından mı dolaştın
kızılay'a uğradın mı gardiyan
filimlere baktın mı
kadınlar nasıldılar gardiyan
altındağ'dan geçtin mi
parkları dolaştm mı
baktın mı tirenlere
dondurma yaladın mı gardiyan
döner yedin mi
nerelere koydun bu dirsekleri
üstün başın kime değdi gardiyan
dur bi dakka gardiyan
uzat şu yanağını
öpem seni gardiyan
koklıyam üstün başm!

PEYGAMBER
KÖŞKÜ

hayâle yer yok, karıcığım
burda nasıl yaşanıldığını düşünmeğe çalışma sakın
aklın
ve hayâlin ötesinde bir yer burası
ne metrekareyle ölçülür
ne de metreküple
bir acıklı hikâyeyi bıçağının ucuyla çözmek iste-
[yenle
kaleminin ucuyla çözmek isteyeni koymuşlar
[aynı yere
altı metrekarede
saçı sakalı öfkesi nefreti öcü ve acısıyla
tam on kelle çetin adam
çetin
ve çetrefil
bak ki kurtlar gibi paralamışlar birbirlerini
bak ki kuzular gibi mışıl mışıl

ağlamak
karıcığım
burulan bir aygırın inlemesidir burda
ve gülmek
duvarlara kapılara yumruk sallamak gibi
[birşey
avluya kar düşüyorsa
benzemez dışardakine
yağmur benzemez
zincirini sürükleyen bir mahkûmdur koridorlarda
[rüzgâr
güneş tatlı bir anıdır
hava benzemez
hele de akşamları
bütün kapılar kapanıp
içerdekiler kendi içlerine kıvrıldıkları zaman
[başlar asıl mahpusluk
kollarının altına gizleyip gözlerini
sırtüstü uzanırsın
alttan akan sular gibidir artık
gülüp ağladıkların

dam derler adına
delik derler
hapishane
mapusane
zindan kodes cezaevi
ıslahevi tutukevi eşşekcenneti
ve peygamber köşkü derler adına
işte bu köşkte, karıcığım
kıskandırır güzellikte yarasaları
yaşayıp gidiyoruz yâni
herzaman da tef-dümbelek olmaz ya bu güzel köşkte
sövmek de geçiyor içimizden elbette
örse çekiç sallarcana

DEMİR

ilk değil buraları teşrifim
bu beton
bu tahta
bu demir
tanır beni bu hava
bu kırılıp atılmışlık
bu yalnızlık
bu umut
ama nedense
ağır geldi bu defa

demiri ben
fabrikada severim
benim
demire saygım
rayların pırıl pırıllığından
dişlilerin şenlikli uyumundan
ve motorun gürül gürüllüğünden gelir
yoksa
duvarları kan
deri
ve insan kılı
yaşamak budur deyip
kavramışlar parmaklıkları

betonda hüzün
tahtada taşta sıvada hüzün
demir çoktan yitirmiş soyluluğunu

ilk değil buraları teşrifim
ama nedense
ağır geldi bu defa
belki çok güzel işlerle doluydu kafamın içi
belki bir beklediğim
belki bir sözüm
ve belki de
kollarında küçücük bir çocukla
bir kadın bıraktığım için dışarda

NOKTALAMA

başımı kaldırınca mendil kadar gök
gözlerimi indirince bu sefil beton
bir yaralı karıncayım kavanozun dibinde
o görür bunu elbet
diyorum
vazgeçiyorum

«siyaset felâkettir» yazmışlar avlunun duvarına
tırnakla mı kazmışlar
kanla mı kemikle mi yazmışlar
bilemiyorum
eller ve ayaklar avlunun duvarında
mahkemesiz savunmalar avlunun duvarında
anıların kanatları
umudun kanatları
o görür bunu elbet
diyorum
vazgeçiyorum

ben nezaman attım şiirden noktalamayı?
yanılmışım sevgilim, ara sıra nokta şart
ben seni seviyorum - nokta
ben seni çok seviyorum - ünlem
ben seni çok çok seviyorum - ünlem üç nokta
ağaçlar çiçeklendi - nokta
kuşlar sevişiyorlar - ünlem
üçüncü dünya savaşı - azıcık soru
bu çocuk birgün büyür - nokta
bu çocuk birgün şu kadar olur - ünlem
«siyaset felâkettir» mi demiş? - soru ünlem beş
[nokta
belli ki siyasetten hiç anlamıyor
siyasetten azıcık anlasaydı - virgül
buralarda yatmazdı - virgül
koca koca köşklerde otururdu - virgül
bilmemnesiyle fındık kırardı - nokta

evet evet
en iyisi
aşk şiiri düşünmek

YORUM

kuyunun dibindeyiz
gide gide birbirine benziyor yüzlerimiz
gide gide birbirine benziyor düşlerimiz
aynı suda yüzen balıklar gibi

kuyunun dibindeyiz
yanyanayız
içiçeyiz
bir öfkedeyiz

iğilip bakıyorlar ağzından kuyunun
yıldızlar görüyorlar dipte
inciler görüyorlar dipte
aylar balıklar görüyorlar
mutluluklar görüyorlar
seviniyorlar
madalyalar takınıyorlar
tabancalar takınıyorlar
törenler tafralar takınıyorlar
yeni yeni yasalar düşünüyorlar
düşünüyorlar
hep bizi
hep bizi
durmadan bizi

ah, ne de çok seviyorlar
bu sevgisizler bizi!..

BASKIN

sabahın körüdür, sevgilim
kaygulu bir mahpus için
uykunun şekeridir
elele tutuşmuşuz seninle
ya da dudakdudağa
binmişiz bir arabaya
ya da kayığa
kayık bizi renkten renge
o buluttan bu buluta
yıldızlar küme küme
çiçekler öbek öbek
kuşlar bizi, sevgilim
o bahçeden bu bahçeye
bu bahçeden o bahçeye

derken
muşta tabanca bıçak
yataklar didik didik
mektuplar harman
ve bir zafer heykelidir gardiyan
bu güzellik ortasında

yüzün
yüzleriniz
o mavi çiçekleri uykularımın
hızlı bir tirenin penceresinde uzaklaşırlar

YETMİŞİKİ

«ne halden anlar ne dilden
komprador karısı sanki pezevenk
ekmek derdine düşmüşüm ağbi
nerde semer, orda eşşek!

dedilerdi de inanmadımdı
yıkıldım bittim ağbi
yetmişiki bıçak ağbi
bir de carcur, kurban olam!»

hâlâ domur domur terliyor alnı
ve hâlâ elinde o kanlı bıçak
o namlusu tüten
kanlı tabanca
yetmişiki yerinden vuruyormuş gibi nikâhlısını!

ATKESTANESİ

altında gibiyiz denizin
bir atkestanesinin
        göbeğinde gibiyiz
çok yaşlı bir bakkalın çok eski dükkânından çok
                [bayat pirinç sabun ve baharat kokusu
dikenlitel
projektör
ve mavzer
denizin üstündenmiş gibi çocuk sesleri
        belki de içimizin biryerlerinden

ürpererek okuyorum
nezaman nerden nasıl ve ne koşullar altında geldi-
  [ğini artık unuttuğum bir gazetenin haberlerini
bir böcek kıtır kıtır kemiriyor
                hapishanenin duvarını

SUÇLUYUZ

suçluyum karıcığım
topraksıza toprak dedim
işsize iş
bitsin dedim bu rezil soygun düzeni
bitsin dedim atom bombalarıyla korunan açlık

suçluyum karıcığım
boyumca suçlu
ya kırk katır
ya kırk satır
çoktan karışmalıydı tozum güneşe

suçluyum karıcığım
suçlusun
suçluyuz
ve en büyük suçumuz
bile bile suçumuzu
kavuşturmuş kollarımızı
oturuyoruz

sen öyle orda suçlu
ben böyle burda

DİZİ DİZİ

halil aytekin'e

o ki vurdi bizimkini
bizimki vurdi oni
onunki vurdi buni
bununki vurdi şuni
o ki vurdi onunki şuni
bizimki vurdi buni
bu vurdi onunkini
o vurdi bununkini
bu vurdi oni
o vurdi buni
bu vurdi şuni
şu vurdi şuni
o vurdi beni
ben vurdim oni
kala kala koca köyde
bir ağa
bir tefeci
ve bir de imam kaldi
beni de cendermeler
aha bu dama aldi

GÖRÜŞME GÜNÜ

bugün görüşme günü
gördüm yüzlerini dostların
aydınlık
umutlu
ve cıvıl cıvıl
bir yakada onlar
bir yakada ben
nasıl da mutluyduk bilemezsiniz
pırıl pırıl

kimbilir
şu karanlık günlerinden ülkemin
belki de unutulmaz güzellikte anılardır bü-
[tün bunlar
böyle derin özlemli
böyle yoğun öfkeli
böyle umutlu
şu karanlık günlerinden ülkemin

İÇERDE
DIŞARDA

ben yatıyorum içerde
ağaçlar büyüyor dışarda
çocuklar büyüyor dışarda

ben yatıyorum içerde
mitingler büyüyor dışarda
grevler büyüyor dışarda

ben yatıyorum içerde
özlem büyüyor dışarda
öfke büyüyor dışarda

içler dışlar çarpımı
korku büyüyor dışarda
umut büyüyor dışarda

ben yatıyorum içerde

hiç üzülme
merak etme
-diyorlar-
görüşme hücresinin karanlık deliğinde
yüzlerine dürbünle bakar gibi baktığım dost-
[lar
hiç üzülme
merak etme
-diyorlar-

belki de üzülmemek yıkar insanı
buralarda dostlarım
merak etmemek yıkar
hapislik demek bence
üzülmek ve merak etmek demektir
herşeyden önce
ve yeniden üzülmek ve merak etmek için
yarını beklemektir

hiç üzülme - diyorlar
peki ama dostlarım
hapislik nedir sizce?

sizin arkanızda bütün ışıklarıyla bir şehir
şehirler
türkiye
ve dünya
bizlerin arkamızda
bir koğuş
yine koğuş
hep koğuş

hayır
üzülmüyorum
ne var ki
güzelini severim ancak yalanın
öpüştükten sonra hani
ne kalırsa elimizde
onu yâni

KAPILAR
KAPANIYOR

kimbilir
ola ki kabul olunur da dilekleri
bizim keskin nefeslilerin
bir yanlışlık yapılır da
yılları yıkarlarsa üstümüze
üstümüze yıkarlarsa yılları
sanmayın unutulup giderim
tozlar altında

öyle bir fırtına gelir ki biryerlerden
öyle bir fırtınayla tertemiz olur ki ortalık
haşerat toz!
ve ben
yağmur sonu bir çınar güzelliğiyle
gülerim güneşlere
dolaşırım sokakları ellerde bayrak
dağdan dağa söylenen türküler gibi

HAPİSHANE PİLÂKLARI

geceleri pilâk çalıyorlar gardiyanlar odasından
koğuştaki hoparlörü cıyak cıyak bağırtıyorlar
vurup kırsak
suç olur
kırmasak
gecemiz piç
insan sesinin böyle rezilleştiği
böyle çirkinleştiği insan sesinin
dünyada görülmemiş

anlamak güç
şu bizim yiğitleri
hem kızarlar erkeğin ağlamasına
hem de of of çekerler
bu rezil pilâklara

«mapusâne seni yapan kör olsun!»

TAVŞANCIK

burası, karıcığım
hani gazetelerde bulmacalar olur ya
hani kargacık burgacık yollar
hani bir köşede bir tavşancık
büzülmüş
şaşkın
şuncacık
hani sorarlar ya
bu tavşancık nasıl varacak yuvasına?

işte öyle
karıcığım
kapı
kapı
kapı
koridor
koridor
koridor
hücre
hücre
hücre
kilit
kilit
kilit
kırk kapıyı yel gibi geçip
kırk koridordan yel gibi esip
sokak kapısına ulaşsak bile
çeksek bile sokağı genzimize
savcı
savcı
savcı
sorgu
sorgu
sorgu
ve o bitmek tükenmek bilmeyen duruşmalar
duruşmalar
duruşmalar

yâni bu tavşancığın
yuvasına varması pek öyle kolay değil
dışarda
iri iri
çınar yaprakları gibi savruk ve ikircikli
son derece sessiz bir kar
ve içimde bu fırtına

kollarımı kavuşturup otursam bile
onlar gene de yıkılacaklar
onlar
kül atıp gözlerimize
elimizden tutanlar
birgün mutlaka yıkılacaklar

ben işte bunun şiirini söylüyorum
bunun güzelliğini
ve resmen yatıyorum
bu kilitler altında
aslanlar gibi değil, karıcığım
aslanlığın içine çoktan ettiler bizimkiler
ağalar
beyler
maşalar

ben
hani o
dolambaçlı bulmacadaki
avcının ve tazmın kovaladığı
tavşancık var ya
bir köşecikte sinmiş
tavşancık gibi yâni
yatıyorum burada

SESLER

gecenin bir vakti olunca
kapıların yarıklarından
duvarların üstünden
telörgülerin tüfeklerin arasından
bilinmeyen biryerlerden sesler geliyor ku-
[lağıma
taze
obur
aç ve ıslak sesler yâni
yorgun
hırçın
sürekli
uçarı sesler
dışarının sesi yâni
evlerin
sokakların
ve çarşıların
bizi burda yatıran o hınzır çelişkinin
sesleri yâni

işte o zaman
ikinci bir hüseyin gerekiyor, sevgilim
tutmak için birincisini
bu dört duvar arasında

SUÇLU

suçu tutuklamıyorlar, sevgilim
suçluyu tutukluyorlar
oysa suç
suçludan da önce vardı
subaşlarına kurup tezgâhı
düşürürdü suçsuzları
ağma
ve şimdi şu anda
bir sömürge valisi kasıntısıyla
dolaşıyor sokakta
«evler yıkan
beller büken»
o gerçek suçlu

bin kişi yatıyor ankara'da merkez cezaevi'nde
belki yetmişbin kişi
türkiye'nin bütün zindanlarında
toplayıp sıksan bütün suçları
limon gibi sıksan, sıksan, sevgilim
onbeşi geçmez sayısı
bu onbeş canavara
teslim etmişler milleti

yanarım yanarım buna yanarım

TEDİRGİN SESİM

evimdeyken, geceleri
ya bir kitap ya bir müzik ya bir yıldız kay-
[ması
türkülere dolaşırdım
bırakırdım sesimi direk direk
bilsem de bilmesem de
tutsa da tutmasa da havası
söyler söyler boşalırdım
sevdiğim türküleri

burda durum başka biraz
bir kızgın
bir yaralı
bir küskün beygir olmuş o yanık sesim sanki
geh geh derim gelmez ele
deh deh derim gitmez yola

RADAR

demir kapıya geldiğini senin
daralmasından anlıyorum yüreğimin
sevinçli haberler duyacağımı
daralmasından anlıyorum yüreğimin
beni andıklarını dostlarımın
daralmasından anlıyorum yüreğimin
çok güzel gelişiyor dünyada işler
daralmasından anlıyorum yüreğimin
birgün yıkılacak duvarları bu zindanların
daralmasından anlıyorum yüreğimin

biraz daha geçerse
yatarsam biraz daha
yasak aygıt kullanmaktan başım belâda
daralmasından anlıyorum yüreğimin

MAPUSÂNE CUMHURİYETİ

içeriye ilk düşenin aklına
karısı ve çocukları geliyor
-varsa eğer-
acaba ne yaparlar şimdi şu anda
acaba ne yiyorlar şimdi şu anda
nasıl uyuyorlar şimdi şu anda
kimler geldi kapıya
-bakkal manav oduncu-
şimdi şimdi şu anda

fakat sonra
alışmak denilen o korkunç böcek
yuvalanıp oturuyor insanın ağzının kıyısına
bir bekler
iki bekler karım
ve elbette
itile kakıla da olsa
büyür çocuklarım sokakta
diyor insan
ve giriyor sessiz soluksuz
mapusâne cumhuriyetine

benzemezse de monako prensliğine
andırmazsa da ege'nin aydın ağalarının çiftliklerini
o akrep yuvası dünyalarından vurguncuların
daha soylu
ve temizdir kesinlikle
kilitler arkasında yatanların dünyası

ne garip
o uçsuz bucaksız içini şu insancığın
bir ipekli mendil gibi dürüp büküp
başının altına koyması geceleri
ve devrilmiş bir tanrı heykeli gibi
kendi öyküsünü kucaklaması
ne garip

HAPİSHANE HENDESESİ

ilk gün
hiç bilmediği bir kentin göbeğindeymiş gibi
apışıp kalıyor insan
ikinci gün
perdenin yarığından bakar gibi karşıdaki kadına
üçüncü günden sonra ancak
oturuyor eşya yerliyerine
duvarlar yerliyerine
kapılar kilitler sürgüler
gardiyanlar yerliyerine
böylece çıkıyor ortaya
hapishane hendesesi

aaaa
bir de bakıyorsun ki
orda değil
burdasın
ondan sonra başlıyor insan
biraz da kitap yalamışsan
azıcık da kellen varsa
dayan dizlerim dayan!

şu anda
başını kanatları arasına gömmüş
geceye hazırlanan
göçmen bir kuş gibiyim
külrengi bir yalnızlığı
bütün genişliğiyle
bütün derinliğiyle
çırılçıplak yaşıyorum
en küçük bir esinti
bir kıpırtı
şu anda

yağmış ve durulmuş bir gökyüzü
kafamın içi

acıya ve tütüne büyük bir açlıkla saldırışları
kutsal bir görevmiş gibi bıyık bırakışları
bir ayna kırığında uzun uzun taranışları
ibadet eder gibi dizdize kaşık kullanışları
ölüme gider gibi namaza duruşları
ve doktor bekler gibi mektup bekleyişleri
avluda koşaradım voltaya çıkışları
kollarını ata ata yüksek konuşuşları
birbirleriyle kurtlar gibi kapışışları
ağa için ölümüne kırışışları
bilmiyorum nerden gider yolu yaylanın
bilmiyorum ne kalacak saptan samandan

BİR GÜNÜN DÖKÜMÜ

karım gelmişti bugün
gördüm yüzünü görüşme deliğinden
duyar gibi oldum sesini
aslında hiç de önemli değil
onun bana ne dediği
benim ona ne dediğim

antonyo gramşi'nin hapishane mektuplarını oku-
[dum bu akşam
bizim mussoliniseverler acaba bilmiyorlar mı
gramşi'nin mussolinisevmezliğini?

kitaplara girecek lâflar etmiş mektuplarında
[gramşi
oysa bizim mektuplarımız
ben iyiyim sen nasılsın
daha daha nasılsın
inşallah ve mâşallah
kâğıt ve kalem geçerse elimize!

üzüldüm gramşi'nin
hapiste ölmesine

altıncı kuruluş yıldönümü kutlanacak partinin
bu gece
ne mutlu bana!

TIRNAK

kurşunkalemin ucunu tırnakla açacaksın
somunu pençe pençe koparacaksın
elmayı çatır çatır ısıracaksın
düğmeni dışarda dikip yollıyacaklar
sakalını kendin kesmiyeceksin
sicim micim hakgetire
demir karyola yasak

ya tırnaklar?
-diyeceksin-
bak onu hiç düşünmemiştim
uyuz için olsa gerek

BİR ÖĞÜT
DE
BENDEN

hiç çıkmıyacakmış gibi hazırla kendini
yürek mürek dedikleri o saati iyi kur
fırtınan mı oynadı
sürüne kurt mu girdi
bas yumruğu duvara
dön kıçının üstünde
sar kendini bu yana
sar kendini o yana
taa ki bağdaş kurmasın
hapislik denilen o sümsük böcek
can torbanın altına

birgün açılırsa kapın
itilirsen günışığına
kurtuldum deme sakın
çok şükür deme
biraz şaş
gülümse biraz
çocuklaş
unutma ki
kart kartaloz kedisi bozuk düzenin
hemen yanıbaşındadır o güzel kuşun

SUSUZ BALIKLAR

sen orda kelepçelisin öğretmen
aşk gibi yaşıyarak ışıksızlığı
ben burda
renk renk ışıkları altında başkentin

sen orda kelepçelisin aydın
yüzükoyun kasabaların yalnızlığında
ben burda
yüksek politikanın karanlığında

sen orda kelepçelisin işçi
kömürde
tütünde
ve pamukta
ben burda
bulvarların vitrinlerin parkların ortasında

dört duvar arasında yıllar geçirmek değildir asıl [hapislik
dişlerini sıka sıka ışıklı bulvarlarda
uyutan sabahlarında rotatiflerin
susuz balıklar gibi sönüp gitmektir
asıl hapislik

VURDULAR
BENİ

adım benim
adımın düşmanları
adımdan beni

alnım benim
alnımın düşmanları
dumanlı dağlar gibi alnımdan beni

ilk ateşi yakanlardan gelirim
taşlara can verenlerden
demiri ve bakırı işleyenlerden
ellerim benim
ellerimin düşmanları
ellerimden beni

kanaya kanaya fabrikalarda
kanaya kanaya kömür ocaklarında
türküm benim
türkümün düşmanları
türkümden beni

vurdular beni

MART

şubatın arkası mart
kazma kürek yaktırsa da
delse de bulgur çuvalının dibini
seviyorum martı
canım mart

martı seviyorum çünkü
kabaran toprağa basıp
gerinen tomurcuğu öpüp
yüreğimin üstüne koyup elimi
şöyle ağızdolusu
maaaaaaaaart demeğe bayılıyorum

inşallah suç değildir
martı sevmek

ARABA

hep yatmış hırsızlıktan
çaldığı da hep araba
nerde bir güzel görse
merhaba

yine yatıyor çalmaktan
«öyle büyük büyük çalıyorlar ki ağbi
vallahi utanıyorum geri kalmaktan»
deyip deyip basıyor kahkahayı
«ve burdan çıkar çıkmaz
ilk vurduğum arabayı
senin partiye vereceğim
fukaralar görsünler fiyakayı»
deyip deyip basıyor kahkahayı

dediler
yatacaksın
dediler
çalışmak koşmak gülmek
yapıp yaratmak nanay
kızlara vitrinlere bulutlara bakmak nanay
sinema tiyatro sergi konser cadde deniz dağ
[kesik
balkona çıkmak nanay

uyduk hazır olan imama
ve iğdik kıldan incemizi kardeşler
durduk mahpusluğa

özetle söylemek gerekirse
karanlığa kapatılmış üzüm şırası gibi
çıtır çıtır ekşiyip
köpürüp dellenerek
şiire dönüşüyoruz
yâni anlayacağın
şiir ekip şiir biçiyoruz bu topraklardan
rekolte müthiş!

KARAMSARLIK

margarine yatırılmış nohudu ekmekle kaşıklayıp
[namaza duruyorlar
anlıyormuş gibi dinliyorlar da insanı
hiçbir şey anlamıyorlar
hergün bıyık yağlayıp
cımbızla oynuyorlar
yüzbinlere milyonlara akılları ermiyor
küçük küçük sayılara adam öldürüyorlar
yastıklarının altına saklıyorlar koğuşta bile
üç beş kuruşlarını
ve ne varsa ortalıkta
geceleyin kalkıp kalkıp yiyorlar
ve hergün her saat yeniden yaşıyorlar
köydeki kavgalarını
her an yeniden öldürüyorlar
düşmanlarını

üzüntümü gizleyecek yerim bile yok
hele ki umudum bunlarla değil

SULUBOYA

nöbetçinin tepesinde sığırcık kuşu
kara mı kara
çılgın mı çılgın
yaramaz mı yaramaz
gagası da turuncu

deli gönül diyor ki
al eline kömürü
karala şu duvarı
bir dilim de portakal
işte sığırcık kuşu

gerçekten seviyorum hızlı resim yapmayı
boyaları boyalara delicene katmayı
ağaçlarla yıldızlarla kuşlarla böceklerle
sarılışıp yatmayı

sığırcıklar getirmezmiş baharı
ya kim getirir?
varsın aldanmak olsun
çocukça seviyorum
böylesi aldanmayı

artık ne kapı o kapıdır
ne de pencere o pencere
insan kendini bir tank sürücüsü sanabilir
hapiste
kentleri ordan alır ora korsun
bir açar bir kapatırsın havayı
istersen ağustosta olursun
istersen martta
mazot bitinceye dek
360 yöne birden ateş ederek
gidebilirsin
sinemalar
tiyatrolar
sazlar cazlar diskolar
her saat açık
ondan çıkar öbürüne girersin
oyuncu kızları dizersin boncuklar gibi
dersin ki kılarnetçiye
çal oğlum bahriyeli
konyalı da olsa olur

bütün imdat kollarını çekersin
tirenleri vapurları durdurursun
alârma geçirirsin bankaları
polisleri bekçileri koşturursun
bayrakları yarıya indirirsin
maraza çıkartmadıkça koğuşta
zar atıp esrar tüttürmedikçe
sövüp saymadıkça kodamanlara
dilediğin gibi düşünmekte özgürsün

daha ne istersin a huysuz!

GARDİYAN

her akşam her akşam allah kurtarsın
her akşam her akşam bu demir kapı
bu hınzır sürgü
bu hınzır kilit

diyelim ki suçluyuz biz, gardiyan
diyelim ki yatıyoruz upuzun
ya sen niçin yatıyorsun gardiyan?

sen hiç merak etme bizleri
bir kuş gelip kurtarır bizleri birgün
seni allah kurtarsın gardiyan

ÖLÜM
BİLE

bu binlerce elin kiri bu kapılarda
bu binlerce insan kiri bu ranzalarda
bu binlerce insanın
duvarları kireç gibi sıvayan solukları
bu toz
bu nem
bu örümcek ağları

bitirerek yaşamağı
varmak istemek yaşamağa
korkunç olan budur bence

kimbilir
belki ölümün bile içi götürmüyordur
girmeğe buralara

GÜLDÜRME
BENİ

«sen bu yurda
insanlığa gereksin»
bana böyle yazıyorsun son mektubunda
beni yine kahkahalarla güldürüyorsun

en çok gerek olan şeyler nedir yurda ve insanlığa
ve nerdedir şimdi onlar?
onlar mı çıkaracak beni burdan
ben mi onları kurtaracağım?

karışık bir iş gibi gelmiyor mu sana bu?

KEREM
DER Kİ

yatanlar yatanlar hapis yatanlar
af diye af diye ayaklananlar
ayaklanıp falakaya yatırılanlar
hak diye hak diye düşseler yola
orman gibi dizilseler yanyana
yatanlar yatanlar hapis yatanlar

kerem der ki ben bilemem işimi
aracılar söker sağlam dişimi
bu hapislik bırakmıyor peşimi
yatanlar yatanlar hapis yatanlar
bezirgâna beleşçiye alkış tutanlar
«beni öldürmeli, dövmeli değil»

YÜZÜKOYUN

kesmiş umudunu çıkmaktan
yüzükoyun yatıyor geceleri
kendisine sorarsan
eh işte kadın madın

yalan söylüyor oysa
yalanı da olgörüp beceremiyor
anasını bile emmemiş garip
çıplak kadın bile görmemiş daha
dal kırar gibi söğütten
kırıp getirmişler köyünden
silkeleyip yatırmışlar
ne ağzında dili var
ne cebinde parası
bir allahın fukarası

İSMAİL

telgıraf çekmiş bizim ismail
yenişehir'in ptt'sinden
gecenin ortasında başgardiyan
uzattı koğuşun penceresinden

dünyalar benim oldu
telgırafın tellerinden
uçaklarım kalktı güneşli sabahlardan
gemilerim sevgili gemilerim
sevgiyle yelken açtı

ismail ismail bizim ismail
üzüntüm ondan bundan
şundan değil ismail
yanağını öptürmeden
dişlemeden omuzumu
yatmazdı benim oğlan
üzüntüm işte bundan
gözüm ismail

uyumazsa bizim oğlan
büyümezse bizim oğlan
nasıl kurtulacak ismail
bu canım vatan?

ÖĞÜT GİBİ

sıcaksa koğuş
terden bunalıyorsan
kar altında kökler gibi köyleri düşün
serinlersin

soğuksa koğuş
ranzada kıvrılmışsan
temmuz güneşlerinde harmanı düşün
yarmaları
ocakları
pamuğu düşün
terlersin

gecenin en zâlim saatiyse
yoksa hiç umut
batan bir gemiden denize atıl
yanan bir uçaktan boşluğa tutun
demirse de
betonsa da
kilitliyse de
yine de biryerlere varıyor insan

SİLÂHIM

yazımakinamı salona koy
salonun ortasına
bir yaprak da kâğıt tak
beklesin beni

o yarım satıra söyle
çıkınca tamamlarım
masallarda atlar bekler sahiplerini
beklesin beni

ANKAKUŞU

mahkemenin kapılarını saymazsak
şu bizim
hapishane tahtıravanının kapısını saymazsak
tam altı adet kapının arkasındayım
güzelim
kulenin tam altında

övünmek gibi olmasın ama
masal kahramanı sanıyorum kendimi
kırk kapının ardında bir masal kahramanı
ne yediği belli
ne içtiği
ve ne zaman anahtar sesi duysam
o kuş geldi sanıyorum
hani
o ankakuşu

bir de bakıyorum :
gardiyan
kemal-i ciddiyetle
bir sigara yakıyorum

KORKUNUN KALELERİ

benim yoksul halkımın
muhteşem zindanları!
verilmemiş hakların
kısılmış özgürlüklerin
suçluların korkusunun
muhteşem kaleleri!

bütün bu gürültüler
bütün bu yaygaralar
açı biraz daha aç
toku biraz daha tok
tutmak için mi?
bu karanlık geceleri
uzatmak için mi?
hey benim yoksul halkımın
muhteşem zindanları!

KAMU
ADINA

fabrika nâci beyin
çiftlik kâmran ağanın
ithalât ihracat sigorta
beylerin efendilerin
şirketler tekeller holdingler
ekmeğin etin dizgini
elinde rüfailerin
uludağ sosyetenin
deniz varsılın

peki ama, ya devletin?

hapishane devletin
ve bizler de işte öyle
kamu adına

SEVGİ DÖNENCESİ

bana köfte ve elma getirmiş
kucağı çocuklu bir kadın
-öyle diyor gardiyan-

bu kadınla bu çocuk
karda
kışta
ayazda
yuvaları ellenmiş serçeler gibi
dönüp duruyorlar çevremde
ne gelebiliyorlar yanıma
ne de uzanıp
öpebiliyorum gözyaşlarını
bir sevgi dönencesinde
bir kadın
bir çocuk

ÖZLEMEK DEDİĞİMİZ

işten çıkınca akşamları
doğruca hal'e koşmak
portakal elma erik
varsa tazesinden balık
kuruyemişçiden yemiş
kahve azıcık
filenin ağırlığını duya duya bileklerinde
otobüs beklemek karda yağmurda
dolmuş beklemek

yüzleri ne güzeldir benim insanlarımın
bakışları sıcacık
sokakları ne çirkindir benim insanlarımın
çamur çaylak
batak balçık

yem getiren bir baba kuş kasıntısıyla girmek ka-
[pıdan
öpmek birilerini alnından
saçlarının yorgun yorgun düştüğü yerden
ve sonra biraz müzik
bir kadehcik aslansütü
ve bir limon gibi sıksın diye patron yeniden
yorgun ve yıpranmış teknede
birkaç saat hazırlık

özlemek dedikse yani
hepsi bu

BENZETMEK
GİBİ
OLSUN

takmışım seni koluma
sanki kolum kol değil
çiçek sepeti
sanki belin bel değil
çiçek demeti

tam köşeyi dönerken
karanlık yumruklaşmış
inmiş başıma

bir elimde yakası karanlığın
bir elimde bir kitap
düşmüşüm kaldırıma

DOKUNUYOR
İNSANA

çocuklar çabuk unutuyorlar
çocukların çabuk unutmaları
aslında doğal
aslında güzel
ama ağlatacak kadar dokunuyor insana

daha dün bir avuçtuk
bugünse orman orman
çoğalmak doğal
çoğalmak güzel
ama ağlatacak kadar dokunuyor insana

işte evin anahtarı
bu anahtar o eve birtürlü gidemiyor
yazılarım öyle yarım öyle yüzüstü
şiirlerim sermeserim
birgün çıkmak umudu
parklarda caddelerde resim çektirmek
bir akşam bir temiz lokantada birlikte yemek ye-
[mek
sevenlerle selâmlaşmak
acısına tatlısına dostların
katılmak güzel
hem de çok güzel
ama ağlatacak kadar dokunuyor insana

ben çıkmakla bitmiyor hapishane
yavrucuğum
bitmiyor
işte asıl bu koyuyor insana
işte asıl bu!

BENDEN SÖYLEMESİ

temiz yapın hapishaneleri beyler
bol pencereli
        havalı olsun
duvarları fayans
        yerler mozayik olsun
halı da serin beyler
minderler puflar döşekler
                günümüzde romatizma siyatik
gömme banyo gömme dolap
lavabolar pırıl pırıl olsun
                helâlar gümüş gibi
salona satranç dama bilardo filân
tuvalet masaları boy aynaları

komodinler koyun yatakların başına
kolonyalar kıremler şampuanlar
büyük olsun beyler buzdolapları
tavuk havyar şampanya viski
vantilâtör de ister bu odalar
sonra güzel güzel ağaçlar diktirin bahçeye
kameriyeler yaptırın yer yer
serlerde domatesler hıyarlar çilekler
şehre nâzır bir tepede olmalı hapishaneler
bu yandan bakınca deniz görünmeli
şu yandan bakınca cümle yıldızlar
şehir bahçelerinin sesleri duyulmalı
tirenler düdük çalmalı gelip geçerken

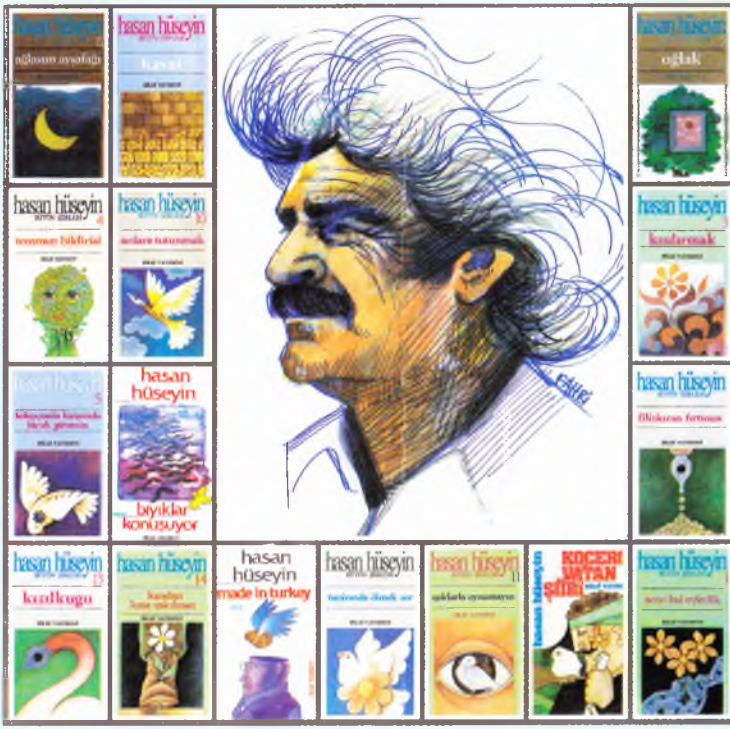
sizler de insansınız beyler
sizler de yürek taşıyorsunuz
hep bu yönden esmeyebilir rüzgâr
bu koltuk hep bu yerde kalmayabilir
nasıl yatacaksınız beyler
nasıl dinlenecek o tatlıcan bedenleriniz
bu ahır gibi zindanlarda?

HASAN HÜSEYİN/BÜTÜN ŞİİRLERİ

1. Acıyı Bal Eyledik
2. Oğlak
3. Kızılırmak
4. Temmuz Bildirisi
5. Kelepçemin Karasında Bir Ak Güvercin
6. Ağlasun Ayşafağı
7. Koçero Vatan Şiiri
8. Haziranda Ölmek Zor
9. Filizkıran Fırtınası
10. Acılara Tutunmak
11. Işıklarla Oynamayın
12. Kavel
13. Kızılkuğu
14. Kandan Kına Yakılmaz
15. Tohumlar Tuz İçinde

HASAN HÜSEYİN/MİZAH ÖYKÜLERİ

1. Made In Turkey
2. Bıyıklar Konuşuyor

Beşinci Basım